

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΣΤ | ΑΘΗΝΑΙ, ΔΕ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1967 | ΑΡΙΘ. 18

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΝ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος καὶ ὁ Ἐφημέριος ἑνὸς ἀκρῆτικῶν χωρίων.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Ἀποστολική πορεία.

Κινούμενος ἀπὸ πατρικὸν ἐνδιαφέρον καὶ ἀπὸ ἀμέριστον ἀγάπην πρὸς τὸν ἀγνὸν καὶ ἥρωϊκὸν πληθυσμὸν τῆς Βορείου Ἑλλάδος, ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἐπεσκέφθη τὰς βορείους μαρτυρικὰς ἀκριτικὰς περιοχάς, διὰ νὰ ἐπικοινωνήσῃ αὐτοπροσώπως μὲ τὸν κλῆρον καὶ τοὺς ἀπλοῦς ἀνθρώπους, νὰ ζήσῃ τὰ προβλήματα τῶν καὶ νὰ φέρῃ πρὸς αὐτοὺς τὴν εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ περιοδεία αὐτῆ τοῦ Μακαριωτάτου ἐχαρακτηρίσθη προσφυῶς ὡς ἀποστολική πορεία. Καὶ ὑπῆρξεν ὄντως ἱστορική. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμος εἶναι ὁ πρῶτος Προκαθημένος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος ἐπεχείρησε μίαν τοιαύτην περιοδείαν.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἱστορικῆς ταύτης περιοδείας ὑπῆρξαν πολλαπλῶς ὠφέλιμα. Ἡ παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου ἔδωκεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Βορείου Ἑλλάδος δύναμιν, θάρρος καὶ αἰσιοδοξίαν, ἀνεζωπύρησε τὰ ἑλληνοχριστιανικὰ βιώματά τῶν καὶ ἐξύψωσεν ἔτι περισσότερον τὸ ἐθνικοθηρασκευτικὸν φρόνημά τῶν. Αἱ θερμότηται δὲ ἐκδηλώσεις τῶν ἀπλῶν χριστιανῶν ὑπῆρξαν αὐθόρμητος ἔκφρασις τόσον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐκτιμῆσεώς τῶν πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅσον καὶ τῆς σταθερᾶς ἐμμονῆς καὶ προσηλωσεώς τῶν εἰς τὰ ἀθάνατα ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδανικά.

Ἐπὶ πλέον ἡ περιοδεία αὐτῆ ἔδειξεν ὅτι εἶναι ἄρρηκτοι οἱ δεσμοὶ μεταξὺ τοῦ λαοῦ μας καὶ τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ ὁποία ἐξακολουθεῖ νὰ συγκινῆ, νὰ ἐμπνέῃ καὶ νὰ ὀδηγῆ τὸ Ἔθνος μας.

Ἄς μὴ λησμονῶμεν.

Συμμεριζόμεθα ἀπολύτως, ὡς δικαίαν καὶ ὡς ἐπιβαλλομένην, τὴν αὐστηρότητα τοῦ Κράτους ἀπέναντι τῶν ἀντιθέων κηρυγμάτων, ὀποθενδήποτε καὶ νὰ προέρχωνται ταῦτο. Ὡς καὶ ἀπέναντι τῶν οἰωνοδῆποτε ἰταμῶν ἀνατροπέων τῆς καθεστηκυίας τάξεως. Ὁ συνεχὴς ἀγὼν κατὰ τοῦ κακοῦ εἶναι ἀπαραίτητος, διότι οὕτω μόνον ἀποβαίνει θετικὴ ἡ νίκη τοῦ ἀγαθοῦ. Θὰ ἦτο δὲ αὐτόχρημα μωρία, ὅταν τὸ μῖσος καὶ ἡ ἀδιαλλαξία ἔχουν κατακυριεύσει καὶ καταζοφώσει τὰς καρδίας μερικῶν πα-

ραπλανηθέντων· και όταν οδηγούν αυτούς εις την άθρησκείαν, την άρνησιπατρίαν, και εις το νά επιτελούν μόνον έργα καταστροφής, ν' αντιμετωπίζονται ούτοι με μοιρολατρικην άπάθειαν. Νά συγχωρώμεν, ναι. 'Αλλ' όταν ύπάρχη μετάνοια. Και άς μη λησμονώμεν, ότι και ο Χριστός ήγηγάσθη νά χρησιμοποιήση και το φραγγέλιον.

Περιορίζει την καπηλείαν του.

Όπως ανεγράφη, εις την Γαλλίαν άπεφασίσθη προσφάτως το μέτρον τής συμμετοχής των εργαζομένων εις τὰ κέρδη των επιχειρήσεων. Προς το παρόν όμως μόνον διά τας επιχειρήσεις εκείνας, αι όποϊαι άριθμούν περισσοτέρους των εκατόν εργατών. Η άπόφασις αύτή και γενναία είναι και τολμηρά. Και όπως είναι φυσικόν προκαλεί πολλὰς και ισχυράς αντιρρήσεις εκ μέρους των επιχειρηματιών· οι όποιοι ισχυρίζονται, ότι εις μίαν εποχήν δύσκολον και ανταγωνιστικήν τὰ νέα οικονομικά βάρη που επιβάλλονται, θα κάμψουν τας επιχειρήσεις, και θα περιορίσουν τας νέας επενδύσεις. Πάντως όμως, αναγνωρίζονται βασικώς ως γενναία και ως δίκαια, πολλὰ δε εργατικά Συνδικάτα τὰ ειχαν περιλάβει εις τας οικονομικάς των διεκδικήσεις. Και όπωςδήποτε άποτελούν πλήγμα κατά του κομμουνισμού, διότι σμικρύνουν την άπόστασιν μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας. Και περιορίζουν την καπηλείαν του, διότι καθιστούν άνεμώλιον και στεϊρον περιεχομένου το κήρυγμα του δια την πάλην των τάξεων, δια του όποϊου ή αντίθεος και ουτοπιστική αύτή κοσμοθεωρία έπροκάλεσε και προκαλεί τόσην άναστάτωση εις τον κόσμον.

Νέα φοβερὰ όψις του άλκοολισμού.

Ήτο ως τώρα γνωστόν ότι ο άλκοολισμός προκαλεί εις τον οργανισμόν τὰ δυσάρεστα φαινόμενα τής μέθης και ποικίλας διαταραχάς οργανικάς και ψυχικάς, με καταστρεπτικά άποτελέσματα. Έκτός όμως από τὰ γνωστά αυτά άποτελέσματα ή έπιστήμη έρχεται τώρα νά προσθέση και μίαν νέαν, φοβερὰν διαπίστωσησιν. Οι έρευνηται του άμερικανικου ίνστιτούτου Γκράνμπρουκ του Μίτσιγκαν ανέκάλυψαν ότι ο άλκοολισμός προκαλεί εις τον οργανισμόν και αλλοιώσεις όμοίας με εκείνας, αι όποϊαι έπέρχονται από την ραδιενέργειαν. Ούτως ο παραδιδόμενος εις το πάθος του ποτου δεν ύφίσταται άπλώς τας βλάβας, που προκαλεί το οινόπνευμα, αλλά και εκείνας που θα συνέβαινον αν ούτος έδέχετο καθημερινώς μεγάλας δόσεις ραδιενεργείας. Αί γενόμενα παρατηρήσεις και καταμετρήσεις

έμφανίζουν τὸν ἐκ συστήματος πότην ὡς λαμβάνοντα ποσότητα ραδιενεργείας πολλὰς φορὰς μεγαλύτεραν ἀπὸ ἐκείνην ποῦ ἡ Ἀμερικανικὴ Ἐπιτροπὴ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας ἔχει ὀρίσει ὡς ἀνώτατον ἐπιτρεπτόν ὄριον.

Ἡ νέα αὐτὴ ἐπιστημονικὴ διαπίστωσις καθιστᾷ τὸν ἀλκοολισμόν ἐφιαλτικώτερον κοινωνικὸν φαινόμενον ἀπὸ ὅ,τι ἦτο ἕως τῶρα καὶ δίδει ἐν ἐπὶ πλέον ἐπιχείρημα εἰς τὸν ἀγῶνα πρὸς ἐξάλειψίν του, τὸν ὁποῖον διεξάγουν κράτος καὶ ἐκκλησία εἰς ὅλας τὰς πολιτισμένας χώρας τοῦ κόσμου.

Τὰ περιοδικὰ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας».

Τὰ περιοδικὰ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» «Χαρούμενο Σπίτι» καὶ «Χαρούμενα Παιδιά» ἔχουν ἤδη ὀπίσω των μίαν ἱστορίαν, ἡ ὁποία περιποιεῖ τιμὴν εἰς τοὺς σχόντας καὶ ἔχοντας τὴν εὐθύνην τῆς συντάξεως καὶ τῆς διαδόσεως των ἕως τῶρα. Ἀλλ' ἡ κατὰ ποιὸν καὶ κυκλοφορίαν ἀνάπτυξις των ἔχει ἀκόμη ἐνώπιόν της πολὺ εὐρύτερον στάδιον. Διὰ τῶν περιοδικῶν τούτων, ἡ Ἐκκλησία ἐκπληροῖ μεγίστης σπουδαιότητος καὶ ἀκτίνος ἀφυπνιστικὸν καὶ ἐποικοδομητικὸν ἔργον καὶ οὐδεμία ὑπάρχει ἀμβιβολία, ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ νέου Προκαθημένου κ. Ἰερωνύμου τοῦ Α', ὁ τομεὺς οὗτος τοῦ ἐπανευαγγελισμοῦ τοῦ λαοῦ μας καὶ τοῦ χριστιανικοῦ φρηνηματισμοῦ τῆς νεότητος θὰ σημειώσῃ κορποφορίαν πλουσιωτέραν. Εἶναι ἀνάγκη, μὲ πνεῦμα ἀποφασιστικὸν καὶ πρακτικόν, τὰ περιοδικὰ ταῦτα νὰ ἐξελιχθοῦν καθ' ὕλην καὶ κυκλοφορίαν, οὕτως ὥστε νὰ ἔχουν εὐρύτεραν καὶ βαθυτέραν ἐπίδρασιν. Τοῦτο θὰ ἐπιτευχθῇ κυρίως ἀν ἀνασυγκροτηθοῦν μὲ τὸ κατάλληλον εἰδικὸν δημοσιογραφικὸν προσωπικόν, τὸ ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία σήμερον εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀναζητήσῃ καὶ νὰ χρησιμοποιήσῃ.

Ἐξασφαλίζει τὴν γαλήνην.

Εἶναι ἀναμφισβήτητος ἀλήθεια ὅτι ὁ χριστιανικὸς τρόπος ζωῆς ἀπομακρύνει τὸν θόρυβον ποῦ ὑπάρχει μέσα μας καὶ γύρω μας, μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ ἄγχος τοῦ σημερινοῦ ρυθμοῦ ζωῆς καὶ μᾶς ἐξασφαλίζει τὴν ἡρεμίαν καὶ τὴν γαλήνην καὶ τὴν σωματικὴν καὶ ψυχικὴν ὑγείαν.

Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἐπιβεβαιώνει καὶ ἡ Ἐπιστήμη. Οὕτω ὁ διαπρεπὴς καθηγητὴς τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Κ. Δ. Κωνσταντινίδης, εἰς ἄρθρον του δημοσιευθὲν εἰς τὸν «Ἐλεύθερον Κόσμον», παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς :

«Δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν τὴν μνεῖαν ἐνὸς παράγοντος,

Η ΕΡΓΑΣΙΑ

Θ'.

Τόσον λοιπόν ὁ καπιταλισμὸς ὅσον καὶ ὁ σοσιαλισμὸς δὲν εἶναι στὴν πραγματικότητα παρά μορφές δουλείας γιὰ τὸν ἐργάτη. Δουλείας μάλιστα, ποῦ εἶναι τρισευρότερη ἀπὸ τὴν ἀρχαία δουλεία· γιατί ἐκείνη τὴν ἐγγλύκαιναν καὶ τὴν ἀπάλυναν κάπως τὰ πατροπαράδοτα πατριαρχικά ἔθιμα καὶ ἡ πίστη τοῦ Χριστοῦ. Σήμερα ὅμως καὶ τὸ συναίσθημα ἔχει καταψυγῆ καὶ ἡ πίστη ἔχει ἀτονίσει. Καὶ στὰ δύο δὲ αὐτὰ συστήματα ποῦ κυριαρχοῦν στὴ σύγχρονη ζωὴ παραγνωρίζεται ὁ ἐσώτερος ἄνθρωπος καὶ παραθεωρεῖται ἡ ἐλευθερία του καὶ τὸ πνεῦμά του. Καὶ μονάχα μιὰ ἀξία ἀναγνωρίζεται καὶ εἶναι παντοδύναμη· ὁ πλοῦτος καὶ ἡ οἰκονομικὴ εὐεξία τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς κοινωνίας. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι νὰ κραταιώνεται καὶ νὰ θεριεύη, ὀλοένα καὶ περισσότερο ἢ βασιλεία τοῦ Μαμμωνᾶ στὸν κόσμο. Βασιλεία φρικτὴ κι' ἀποτρόπαιη· γιατί μέσα της ἀπολιθώνεται ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, ἀπομένει ὄφτερο καὶ ὑλοποιεῖται τὸ πνεῦμα του καὶ ἡ ζωὴ προσκολλημένη στὴ γῆ καὶ τ' ἀγαθὰ της παύει ν' ἄχρη ἀνταπόκριση κι' ἐπαφὴ μὲ τὸν

ὅστις ἐκτιμώμενος ἐν τῇ πραγματικῇ του σημασίᾳ δὲν εἶναι ἀμέτοχος τῆς νευρικότητος τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου. Οὗτος εἶναι ἡ μὴ θρησκευτικὴ διαβίωσις αὐτοῦ. Ἡ θρησκευτικότης μειωμένη οὔσα σήμερον καὶ συνοδευομένη ὑπὸ τῆς στροφῆς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὰ ὑλικά ἀγαθὰ, ἀποτελεῖ ἐπίσης παθολόγον παράγοντα διὰ τὸ νευρικὸν σύστημα καὶ τὴν ψυχικὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἱκανοποίησις τῶν ὑλικῶν μόνον ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἐφ' ὅσον δὲν συνοδεύεται καὶ ὑπὸ ἱκανοποιήσεως τῶν πνευματικῶν ὀδηγεῖ εἰς ἀνίαν, δυσφορίαν, ἀπογοήτευσιν, εὐερεθιστότητα καὶ νευρικότητα. Διὰ τὴν γαλήνευσιν τῆς ψυχῆς καὶ ἡρέμησιν τοῦ νευρικοῦ συστήματος εἶναι ἐν τῷ προκειμένῳ ἐνδεδειγμένος ὁ προσανατολισμὸς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὰς πνευματικὰς ἀξίας καὶ ἰδίως τὴν θρησκευτικότητα».

οὐρανὸ καὶ νὰ μὴν ἔχη τὴν ἰκανότητα νὰ προσδεχθῆ ἀπὸ τὸ μυστήριό του τὸ ζωογόνο ρεῦμα ἀνώτερων λογισμῶν καὶ σκέψεων. Καὶ τὸ πρόσωπο — εἴτε ἐργάτης εἶναι, εἴτε βιοτέχνης κι' ἐργοδότης — ἀνυπεράσπιστο, ἀπομονωμένο καὶ χωρὶς ρίζες μεταφυσικὲς καὶ πνευματικὲς, συντρίβεται καὶ σκονοποιεῖται ἀπὸ τὶς δυὸ αὐτὲς φοβερὲς Συμπληγάδες τοῦ μηχανοκρατούμενου σύγχρονου πολιτισμοῦ. Ποῦ τίποτε ἄλλο δὲν κάνουν, παρὰ ν' ἀλληλομάχωνται καὶ ν' ἀλληλοκατηγοροῦνται, ἐνῶ καὶ οἱ δυὸ τους προδίνουν ἐξίσου τὴν ἀλήθειαν, ξεχνῶντας, πὼς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ ψυχὴ του εἶναι ἡ ἀνώτατη ἀξία τοῦ κόσμου αὐτοῦ, ποῦ ὅλες οἱ ἄλλες ἀξίες πρέπει νὰ τὴν ὑπηρετοῦν καὶ νὰ τὴν προάγουν. Ἀσύστατες, ψευδολόγες καὶ ὑποκριτικὲς διακηρύττουν οἱ σοσιαλιστὲς πὼς εἶναι οἱ ἐπικλήσεις τοῦ καπιταλισμοῦ γιὰ τὴν («ἐλευθερία τῆς ἐργασίας»). Καὶ οἱ καπιταλιστὲς πάλιν κατηγοροῦν — καὶ σωστά, πολὺ σωστά — τὸν κομμουνισμό σὰν μιὰ ψευτοθεωρία, ποῦ μὲ τὴν ἐξαναγκαστικὴ καὶ μηχανικὴν ὀργάνωσιν τῆς κοινωνίας ποῦ κάνει συνθλίβει κι' ἐκμηδενίζει τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ποῦ μέσα της οὔτε ἠθικὲς ἀξίες ὑπάρχουν, κι' οὔτε κανένας πνευματικὸς δεσμὸς συνδέει μεταξύ τους τοὺς ἀνθρώπους !

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἠθικὸ πρόβλημα ἔχει φθάσει στοὺς καιροὺς μας αὐτοὺς σ' ὀξύτητα μεγάλη. Κι' ὅλος ὁ κόσμος βρίσκειται σ' ἀναταραχὴ. Ποῦ θὰ ἐντείνεται, χωρὶς ἄλλο συνεχῶς, ἂν δὲν ἀφυπνισθῆ ἡ ὑπνώττουσα ληθαργικὰ ἀνθρώπινη συνείδησις κι' ἂν δὲν ὀργανωθῆ μαχητικὴ κατὰ τοῦ κακοῦ. Καὶ μὲ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ ὁδηγὸ της, κατορθώσῃ νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὸν φοβερόν ὑλιστικὸν Λαβύρινθο ποῦ περιδινεῖται, καὶ ποῦ στὸ βάθος του ἐνεδρεῖει ὁ Μινώταυρος τοῦ ὀλέθρου καὶ τῆς καταστροφῆς.

*
*
*

Καὶ μιὰ ἀπὸ τὶς πλέον ἀξιοπρόσεκτες ὀργανώσεις νομίζω πὼς ἦταν ἡ Συντεχνιακὴ ὀργάνωσις τῶν τε-

χνιτών και τῶν διαφόρων ἐπαγγελματιῶν στό Μεσαίωνα και ἔως τόν περασμένον αἰῶνα. Τότε ὅλοι ὅσοι ἀσκοῦσαν κάποια τέχνη ἢ ἐπάγγελμα ἀποτελοῦσαν μιὰ χωριστὴν ὁμάδα ἢ συντεχνία, πού εἶχε δικούς της θεσμούς, δικά της ἔθιμα, πού ἦτανε καμμιά φορά ὅλως διόλου παράδοξα, και δικά της δικαιώματα και προνόμια και δικαιοδοσίαν ἀκόμη.

Αὐτὸς πού ἤθελε νὰ μαθητέψη σὲ κάποια τέχνη ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσῃ ὠρισμένη διαδικασία και κάποιους προσδιωρισμένους τύπους, κι' ἔπειτα νὰ γίνῃ δεκτός. Προηγουμένως ἐξέταζαν, μὲ κάθε λεπτομέρεια τὴν καταγωγή του, τὴν διαγωγή του και γενικὰ τὴν ζωὴ του. Κι' ὅταν ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐξονυχιστικὴν αὐτὴν ἐξέταση τὸν ἐδέχονταν, ἔδινε ὑπόσχεση, πὼς θ' ἀναί τίμιος, πειθαρχικός κι' ἀφοσιωμένος στὴν συντεχνία του. Κάθε δὲ συντεχνία εἶχε δικούς της τύπους, δικὴ της τελετὴ και δικὸ της ἐρωτηματολόγιο. Κι' ὄνεοφώτιστος, σεμνὸς και δουλευτὴς και προσεκτικὸς σ' ὅλα του. Στὴν δουλειά του ἔπρεπε ἀπαραίτητα νὰ βρῖσκεται ἀπὸ τίς ἑπτὰ τὸ πρῶτ' και ν' ἀναί ἀποδοτικός. Τοὺς ἀπαγόρευαν τὸν ὄρκο· κι' ὅταν ἤθελε κάποιος νὰ μετακινήθῃ, δὲν τὸν ἄφηναν νὰ φύγῃ, ἂν δὲν ξοφλοῦσε προτῆτερα και τὸ παραμικρὸ τυχὸν χρέος πού εἶχε στὸν τόπο πού ἔμενε. Ἡ μεγαλύτερη δὲ τιμωρία ἦτανε, τὸ νὰ γραφῇ σὰν φταίστης στό μαυροπίνακα και νὰ τὸν ἀποκόψουν ἀπὸ τὴν δουλειά του κι' ἀπὸ τὴν συντεχνία του· ὅπως π.χ. ὅταν ἐπρόδινε κάποιο μυστικὸ τῆς τέχνης του, πού τοῦ εἶχαν δώσει νὰ τὸ κρατήσῃ ὅπωςδῆποτε μυστικὸ. Γενικὰ οἱ συντεχνίες εἶχαν κῦρος και δύναμη κι' ἐπιρροὴ μεγάλη κι' ἐπροστάτευαν τοὺς ὁμότεχνους στὶς δύσκολές τους περιστάσεις. Εἶχαν ἀκόμη και ἰδιαίτερα σύμβολα ἢ καθεμιά τους, ὅπως και ἰδιαίτερον ἅγιο προστάτη τους. Μέλη δὲ τῶν συντεχνιῶν ἐγίνοντο κι' ἐξέχοντα πρόσωπα· ὅπως π.χ. ὁ γιὸς τῆς Βασιλίσσας Βικτωρίας 'Αλφρέδος, πού ἔγινε μέλος στὴ συντεχνία τῶν «ραφτάδων»· κι' ἐπῆρε μάλιστα και δίπλωμα ἀρχιτεχνίτη κι'

ώρκίσθηκε νά φυλάξη πιστά καί νά προστατεύη ὅλα τά προνόμια τῆς συντεχνίας του.

* * *

Τέτοιες συντεχνιακές ὀργανώσεις ὑπῆρξαν, προεπαναστατικά, καί ἤκμασαν πολύ καί στόν τόπο μας· κι' ἐλέγονταν «ρουφétια» ἢ «συνάφια». Κι' ἐκτός ἀπό τήν περίφημη συντεχνιακήν ὀργάνωση τῶν Ἀμπελακίων ὑπῆρξαν κι' ἄλλες πολλές, πού εἶχαν ὅλες ἀνεξαίρετως τόν προστάτη τους ἅγιο. Στάς Ἀθήνας δέ φαίνεται πὼς ἦσαν δώδεκα (σαπουντζῆδες, ληοτριβιάρηδες, γουναράδες, σχοινιάδες, τὸ «φιλόχριστον ρουφétιον τῶν μπακάληδων» κ.τ.λ.). Τά μέλη τους ἀνῆκαν στήν τάξη τῶν Παζαριτῶν, πού τίς ἀποτελοῦσαν αὐτοί, οἱ νοικοκυραῖοι καί μερικοὶ ξεπεσμένοι ἄρχοντες. Ὁ ἀρχηγός δέ τῶν «ρουφetiῶν» ἢ συντεχνιῶν ἦτανε πρόσωπο σημαντικό, κι' ἀναφέρονται στά διάφορα ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς ὡς «πρωτομαγίστορες τῶν ρουφetiῶν» κι' ἀποτελοῦσαν τήν πραγματική δύναμη τῆς πολιτείας πού ἐρύθμιζεν ἀποφασιστικά καί τά κοινοτικά πράγματα. Καί ἦταν τόσο μεγάλη ἡ ἐπιρροή τους καί ἡ ἐπιφάνειά τους, ὥστε οἱ παλαιότεροι ἔλεγαν γιά κάποιον πού ἤθελε νά μεγαλοπιάνεται πὼς «καμαρώνει σάν νά κρατᾶ ἀπὸ τοὺς δώδεκα».

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἰ. Ναῶν, ὅτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλουν εἰς τὸ Τοπικὸν ΤΑΚΕ τῆς περιφέρειας των τὴν τυχόν ὀφειλομένην συνδρομὴν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἐτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἰ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

Με αίσθηματα χαράς και εύλαβείας οι κάτοικοι τών έπαριτυκων χωριων υποδεχονται τον Μπακαριώτατον.

ΕΦΗΒΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Ε'

Ἡ χριστιανικὴ ἀγωγή δέον νὰ καταστήσῃ εἰς τοὺς νέους συνειδητόν, ὅτι ὁ Σωτὴρ ἀποκαλύπτει εἰς αὐτοὺς τὴν ἀπόλυτον θρησκευτικὴν ἀλήθειαν, ἣ ὁποία ἀνταποκρίνεται εἰς τοὺς βαθυτέρους πόθους τῆς νεανικῆς ψυχῆς. Οἱ πόθοι οὗτοι ἱκανοποιοῦνται κατὰ τὸν ἰδεωδέστερον τρόπον μόνον πλησίον τοῦ Χριστοῦ, ὅστις κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῆς θρησκευτιολογικῆς ἐπιστήμης ἀπεκάλυψεν εἰς ἡμᾶς τὴν ἀπόλυτον Θρησκείαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπάρχει «ἡ γνησία, ἡ ἀκεραία, ἡ πλήρης καὶ ἡ ἀπόλυτος ἀλήθεια ἀπέναντι τῆς φαινομενικῆς, κλασματικῆς, ἀτελοῦς, μετὰ πλανῶν συνυφασμένης καὶ ἅμα σχετικῆς ἀληθείας τῶν λοιπῶν θρησκειῶν»¹. Πλησίον τοῦ Χριστοῦ, ὅταν ὁ νέος μὲ εἰλικρίνειαν ἀναζητήσῃ νὰ τὸν γνωρίσῃ καὶ τὸν ἀκολουθήσῃ καὶ ὅταν οὗτος ζητήσῃ τὴν λύσιν τῶν ἀποριῶν του εἰς πεφωτισμένους χριστιανούς παιδαγωγούς, δίδεται ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησις εἰς τὰς ἀπορίας του ταύτας· εἶναι ἀπολύτως φυσιολογικὴ ἢ ψυχικὴ ἐξέλιξις του· ἀναμοχλεύονται τὰ ἔσχατα ὄντολογικὰ βᾶθη τῆς ὑπάρξεως τοῦ νέου· ἐκκολάπτεται ὁ ἐσώτατος πυρὴν τῆς νεανικῆς προσωπικότητος· ἀναζωπυροῦνται πάντες οἱ ἔμφυτοι, μυχαίτατοι καὶ εὐγενεῖς ἀξιολογικοὶ πόθοι τῆς ψυχῆς τοῦ ἐφήβου καὶ τοιουτοτρόπως ἡ καθ' ὄλου ἐξέλιξις του εἶναι φυσιολογικὴ.

Ἡ διὰ τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς ζῶσα σύνδεσις τοῦ νέου μὲ τὸν Χριστὸν σημαίνει αὐτομάτως ἐκμηδένισιν τῶν διαφορῶν κινδύνων τῆς νεανικῆς ἡλικίας. Τοῦτο κατ' ἐξοχὴν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ἐντὸς τῆς ἀτμοσφαιρας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας. Τὰ πανίσχυρα ὄπλα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν, τῆς ὑγιοῦς ἀσκήσεως, τῆς προσευχῆς, τῆς ἀνανήψεως, τῆς μετανοίας, τῆς θείας Κοινωνίας εἶναι δυνατὸν νὰ κάμουν πανίσχυρον καὶ ἀπολύτως σταθερὰν τὴν βούλησιν τοῦ νέου. Ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας ἡ θέλησις τοῦ νέου ἰσχυροποιεῖται, διότι ὀδηγεῖται εἰς συνεργασίαν μὲ τὴν Θεῖαν χάριν, ἥτις ὡς προσφυῶς ἔχει λεχθῆ, εἶναι τρόπον τινὰ «ἡ οὐρανία ἀκτίς, ἣ ἀπὸ τοῦ μεγάλου Ἡλίου προσπίπτουσα ἐπὶ τοῦ... ἄνθους, εἰς τρόπον, ὥστε τὸ ἄνθος διανοίγει τὰ πέταλα καὶ ἀνορθοῦται μυρόεν καὶ καλλίφυλλον. Εἶναι ἡ ἱμάς, ἣ ἀπὸ θεϊκῆς ρίζης ἀνερχομένη ἐπὶ τὸν ἀτροφικὸν κλάδον καὶ ποιοῦσα αὐτὸν χλοερὸν καὶ καρποβριθῆ. Εἶναι ὁ χυμὸς καὶ ἡ πύοτις τῆς

1. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Ἡ οὐσία καὶ τὸ βάθος τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐν Ἀθήναις 1937, σελ. 6.

καλλιελαιού, ἐγκεντριζομένης εἰς τὴν ἀγριέλαιον, ἵνα ἐξευγενισθῆ ἡ δευτέρα μετὰ τὴν εὐγένειαν τῆς πρώτης»². Ὁ Χριστὸς δημιουργεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ νέου τὸν ἀπαραμίλλον ἐκεῖνον δυναμισμὸν, διὰ τοῦ ὁποίου ὑπερνικᾶται ἡ κρίσις τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. Τοιουτοτρόπως ὁ νέος μετὰ σύμμαχον τὸν Χριστὸν σχίζει τὸ πυκνὸν δίκτυον καὶ πλέγμα τῶν κακῶν ἐνστικτωδῶν ροπῶν, προδιαθέσεων, συνηθειῶν καὶ παθῶν· ἐκμηδενίζει τὸν δυναμισμὸν τῆς ἐσωτερικῆς πέμπτης φάλαγγος, ἣτις δημιουργεῖ τὴν ἀστάθειαν καὶ παραλύει τὸ ἀγωνιστικὸν νεῦρον τῆς βουλήσεως· ἀπομακρύνεται ἐκ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐλάσσονος καὶ ἥσσανος προσπαθείας καί, τὸ σπουδαιότερον, ἐκτὸς τῶν ὑπαρχουσῶν πραγματικοτήτων, ἐκκολλάπτει ἐντὸς τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἓν πλῆθος νέων δυνατοτήτων. Ἐντὸς τῆς ψυχῆς του θραύονται βαρεῖαι ἀλύσεις, θρυμματίζονται μακροχρόνια τυραννικὰ δεσμὰ καὶ ὑπεράνω τοῦ κόσμου τῆς βιολογικῆς καὶ ψυχολογικῆς νομοτελείας καὶ ἀναγκαιότητος ἐκσπᾶ καὶ ἀναπηδᾷ ὁ κόσμος τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας.

Ὡστε ὁ νέος πλησίον τοῦ Χριστοῦ ἀποκτᾷ τὴν ἀληθῆ πνευματικὴν ἐλευθερίαν. Ἀληθῶς ἐλεύθερος δὲν εἶναι ὁ ὁμοιάζων πρὸς τὸν σκόλληκα, παρὰ τὸ γεγονὸς, ὅτι οὗτος κινεῖται οἰονεὶ ἐλευθέρως πρὸς πάσας τὰς κατευθύνσεις, πλὴν ὅμως ἐντὸς τοῦ βορβόρου, ἀλλ' ὁ ὁμοιάζων πρὸς τὸν ἀετὸν, ὅστις δύναται νὰ φθάσῃ καὶ εἰς αἰθέρια ὕψη. Ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῆ ἐλευθερία βοηθεῖ τὸν Χριστιανὸν νέον νὰ ἱκανοποιηθῇ κατὰ τὸν ἰδεωδέστερον τρόπον τὴν ἔμφυτον τάσιν τῆς νεανικῆς ψυχῆς περὶ ἀνακαλύψεως ἐνὸς ἀπολύτου ἰδανικοῦ καὶ τῆς ὑπεραξίας ἐκείνης, ἡ ὁποία θὰ διαποτίσῃ, θὰ κατευθύνῃ καὶ θὰ συναναπτύξῃ πάσας τὰς ἄλλας ἀξίας τῆς ζωῆς. Ἡ ὑπεραξία αὐτῆ εἶναι ὁ Χριστός. Αὐτὸς καὶ μόνον δημιουργεῖ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ νέου ἱεραρχικὴν τάξιν καὶ ἀρμονικὴν ὁλότητα, ἐντὸς τῆς ὁποίας πάντα τὰ ἰδανικὰ (λ.χ. ἐπιστημονικά, καλλιτεχνικά, κοινωνικά, ἠθικά καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ὑλικά), δὲν περιφρονοῦνται, ἀλλ' υἱοθετοῦνται καὶ ὑποτάσσονται ὑπὸ μίαν θεμελιώδη κατεύθυνσιν καὶ ὑπὸ ἓν σύνθημα : «Τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός» (Κολοσ. γ', 11). Τοιουτοτρόπως ἐν τῇ ζωῇ τῶν χριστιανῶν νέων αἰχμαλωτίζεται «πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ» (Β' Κορ. ι', 5), εἰς τρόπον, ὅστε οὗτοι ἀποβαίνουν «καινὴ κτίσις», περιπατοῦν «ἐν καινότητι ζωῆς» (Γαλ. 5', 15· Ρωμ. 5', 4) καὶ γίνονται ὠλοκληρωμένοι προσωπικότητες καὶ οἰκοδόμοι ἀληθοῦς πολιτισμοῦ.

Τέλος

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

2. Κωνσταντῆ Κωνσταντίνου, Τὰ θεμέλια τῆς πίστεως, Ἀλεξάνδρεια 1924. σελ. 341.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΥ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ
ΤΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΗΝΟΥ
Ο ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ ΛΟΓΟΣ

ΑΡΧΑΙΟΝ ΚΕΙΜΕΝΟΝ

μβ'. Καὶ ὅθεν εἰς τοῦτο ὑπήχθη τὸ δέος; ἵνα μὴ με τοῦ δέοντος δειλότερον ὑπολαμβάνητε, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἐπαινῆτε τῆς προμηθείας. Ἀκούω μὲν αὐτοῦ Μωσέως, ἡνίκα ἐχρημάτιζεν αὐτῷ ὁ Θεός, ὅτι, πλειόνων εἰς τὸ ὄρος προσκεκλημένων, ὧν εἷς ἦν καὶ Ἀαρὼν σὺν αὐτοῖς παισὶ τοῖς δύο τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἐβδομήκοντα πρεσβυτέρων τῆς γερουσίας, οἱ μὲν λοιποὶ προσκυνῆσαι πόρρωθεν ἐκελεύσθησαν, ἐγγίσει δὲ Μωσῆς μόνος, οὐ συναναβῆναι δὲ ὁ λαὸς ὡς οὐ πάντων ὄντος Θεοῦ γενέσθαι πλησίον, πλὴν εἴ τις κατὰ Μωσέα Θεοῦ χωρῆσαι δόξαν δυνάμενος· καὶ ἔτι πρὸ τούτων ἐν ἀρχῇ τῆς νομοθεσίας, τοὺς μὲν ἄλλους σάλπιγγες, καὶ ἀστραπαί, καὶ βρονταί, καὶ γνόφος, καὶ ὄλον καπνιζόμενον τὸ ὄρος, καὶ ἀπειλαὶ φρικώδεις, καὶ ἄν θηρίον θίγη τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται, καὶ ἄλλα τοιαῦτα δείματα ἴσθη κάτω, καὶ μέγα ἦν αὐτοῖς, μόνης ἀκοῦσαι τῆς τοῦ Θεοῦ φωνῆς, εὖ μάλα ἀγνισαμένοις· Μωσῆς δὲ ἄνεισι, καὶ τῆς νεφέλης εἰσω χωρεῖ, καὶ νομοθετεῖται, καὶ δέχεται πλάκας· τοῖς μὲν πολλοῖς τὰς τοῦ γράμματος, τοῖς δὲ ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς τὰς τοῦ πνεύματος.

μγ'. Ἀκούω δὲ Ναδάβ καὶ Ἀβιούδ, ὅτι, ξένω πυρὶ θυσιάσαντες μόνον, ξένω καὶ ἀνηλώθησαν κολασθέντες δι' ὧν ἠσέβησαν, καὶ τὸν αὐτὸν εὐρόντες τῆς ἀπωλείας, ὃν καὶ τῆς ἀσεβείας καιρὸν καὶ τόπον· καὶ οὐδὲ Ἀαρὼν ἤρκεσε πρὸς σωτηρίαν αὐτοῖς ὁ πατήρ, ὁ Μωσέως παρὰ Θεῶν δεύτερος. Γινώσκων δὲ καὶ Ἥλει τὸν ἱερέα, καὶ μικρὸν ὕστερον Ὀζάν, τὸν μὲν ὑπὲρ τῆς τῶν παίδων παρανομίας ἀπαιτηθέντα δίκην, ἣν ἐτόλμων κατὰ τῶν θυσιῶν πρὸ καιροῦ τῶν λεβήτων ἀπαρχόμενοι, καὶ ταῦτα οὐκ ἀποδεχόμενον αὐτῶν τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ πολλὰ πολλακίς ἐπιτιμῆσαντα· τὸν δὲ, ὅτι, ψεύσας τῆς κιβωτοῦ μόνον περισπασθείσης ὑπὸ τοῦ μόσχου, τὴν μὲν περιεσώσατο, αὐτὸς δὲ ἀπώλετο, φυλάσσοντος τοῦ Θεοῦ τῇ κιβωτῇ τὸ σεβάσιον.

μβ'. Καὶ ποιά εἶναι ἡ ἀφορμὴ ποῦ μὲ κυρίεψε τέτοιος φόβος ; Γιατὶ δὲν θέλω νὰ μὲ νομίζετε δειλότερον ἀπὸ ὅσο πρέπει, ἀλλὰ μάλιστα καὶ νὰ μὲ πολυπαινεύετε σὰν ἄνθρωπο προνοητικό. Τὸ διδάχθηκα ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Μωϋσῆ, τότε ποῦ εἶχεν ἀνταπόκριση μὲ τὸν Θεό. Γιατὶ ἐνῶ εἶχανε προσκληθῆ νὰ πᾶνε στὸ βουνὸ πολὺ περισσότεροι, κι' ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἦτανε κι' ὁ Ἀαρὼν μαζί μὲ τὰ δύο τοῦ παιδιὰ, ποῦ ἦτανε ἱερεῖς κι' αὐτά, κι' ἐβδουμήντα ἄλλοι μαζί ἀπὸ τοὺς γεροντότερους τῆς σύναξης, ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι προσταχθήκανε νὰ προσκυνήσουν ἀπὸ μακριὰ καὶ νὰ πλησιάσῃ ὁ Μωϋσῆς μονάχα, χωρὶς ν' ἀνεβῆ κι' ὁ λαὸς μαζί του· γιατί δὲν ταιριάζει στὸ καθένα νὰ πλησιάσῃ στὸ Θεό, ἐκτὸς βέβαια ἂν ὑπῆρχε κάποιος ποῦ θὰ μπορούσε σὰν τὸν Μωϋσῆ νὰ βασιτάξῃ στὴ δόξα τοῦ Θεοῦ.

Καὶ προτοῦ νὰ συμβοῦν ἀκόμη αὐτά, στὴν ἀρχὴ τῆς νομοθεσίας, τοὺς ἄλλους τοὺς ἐσταμάτησαν στοὺς πρόποδες τοῦ βουνοῦ σάλπιγγες, κι' ἀστραπόβροντα, καὶ καταχνιά, κι' ὅλο τὸ βουνὸ ποῦ ἐκάπνιζε, καὶ φοβέρες φρικτές, (καὶ θηρίο ἂν πλησιάσῃ στὸ βουνὸ θὰ λιθοβοληθῆ), κι' ἄλλα τέτοια παρόμοια φανερώματα. Καὶ ἦτανε γι' αὐτοὺς κατόρθωμα, τὸ ν' ἀκούσουνε τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ μονάχα, ἀφοῦ πρῶτα ἐξαγνισθοῦνε τέλεια. Ὁ Μωϋσῆς ὅμως κι' ἀνέβηκε, κι' ἐπροχώρησε μέσα στὸ σύννεφο, καὶ δέχθηκε τὴν νομοθεσίαν, καὶ παρέλαβε τὶς πλάκες, ποῦ γιὰ μὲν τὸν πολὺ λαὸ ἦτανε ἐνεπίγραφες, γι' αὐτοὺς ὅμως ποῦ ἦτανε ἀνώτεροι τιτλοῦχοι, ἦτανε πνευματικές.

μγ'. Ξέρω ἀκόμη, πὼς ὁ Ναδάβ καὶ ὁ Ἀβιουδ ἐξωλοθρευθήκανε, τιμωρημένοι γιὰ τὴν ἀσέβειάν τους ἀπὸ ἀστροπελέκι, μόνον καὶ μόνον δηλαδὴ ἐπειδὴ ἐθυμίασαν μ' ἀπαγορευμένην ἀνθρακιά· καὶ γι' αὐτὸ βρῆκαν σύγκαιρα κι' ἐπὶ τόπου τὸ ἴδιο κακὸ τέλος μὲ τὴν ἀσέβειάν τους. Κι' οὔτε ὁ πατέρας τους ὁ Ἀαρὼν μπόρεσε νὰ τοὺς σώσῃ, ποῦ στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ ἦτανε δεύτερος μετὰ τὸν Μωϋσῆ. Καὶ ξέρω ἀκόμη, πὼς κι' ὁ Ἡλίας ὁ ἱερέας καὶ λίγο πιὸ ὕστερα κι' ὁ Ὀζάν, ὁ μὲν πρῶτος πὼς δικάστηκε κι' ἐτιμωρήθηκε γιὰ τὴν παρανομίαν τῶν παιδιῶν του, ποῦ τὴν ἀποτόλμησαν κατὰ τῶν ἁγίων θυσιῶν, κρυφοπαίροντας τὰ κρέατα ποῦ ἦτανε προωρισμένα γιὰ τὰ καζάνια· κι' αὐτὸ, ἐνῶ ὁ ἴδιος ἀποδοκίμαζε τὴν ἀσέβειάν τους αὐτὴν καὶ τοὺς εἶχε συχνὰ ἐπιτιμήσει. Ὁ ἄλλος δέ, μονάχα γιατί ἄγγιξε τὴν Κιβωτόν, ὅταν κινδύνεψε νὰ διαλυθῆ ἀπὸ κάποιον μοσχάρι· κι' αὐτὴν μὲν τὴν περισώσε, αὐτὸς ὅμως ἀφανίστηκε, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἐπροστάτευσε τὴν ἱερότητα τῆς Κιβωτοῦ.

ΑΡΧΑΙΟΝ ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Οἶδα γ' ἔγωγε μηδὲ τοὺς ἐν τοῖς σώμασι μώμους τῶν ἱερέων ἢ τῶν θυμάτων ἀνεξετάστους μένοντας, ἀλλὰ τελείους τέλεια προσάγειν νενομισμένον, σύμβολον, οἶμαι, τοῦτο τῆς κατὰ ψυχὴν ἀρτιότητος· μηδὲ στολῆς τῆς ἱερατικῆς, ἢ σκεύους τινὸς τῶν ἁγίων φαῦειν παντὶ θεμιτὸν ἦν· μηδὲ τὰς θυσίας αὐτάς, ὑφ' ὧν, καὶ ὅτε, καὶ οὐ μὴ καθήκον ἦν, ἀναλίσκεσθαι· μηδὲ τὸ ἔλαιον ἀπομιμῆσθαι τῆς χρίσεως, μηδὲ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως· μηδὲ εἰς τὸ ἱερὸν εἰσιέναι, ὅστις ἢ ψυχὴν ἢ σῶμα οὐ καθαρὸς, μέχρι καὶ τῶν μικροτάτων· τοσοῦτου δεῖ εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων προσφοιτᾶν θαρροῦντα, ὧν ἐνὶ καὶ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνον ἐπιβατὸν ἦν· τοσοῦτου δεῖ τὸ καταπέτασμα, ἢ τὸ ἱλαστήριον, ἢ τὴν κιβωτόν, ἢ τὰ χερουβίμ, ἢ προσβλέπειν εἶναι παντὸς ἢ προσάπτεσθαι.

μδ'. Ταῦτα οὖν εἰδὼς ἐγώ, καὶ ὅτι μηδεὶς ἄξιος τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ θύματος, καὶ ἀρχιερέως, ὅστις μὴ πρότερον ἑαυτὸν παρέστηκε τὸ Θεῷ θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, μηδὲ τὴν λογικὴν λατρείαν εὐάρεστον ἐπεδείξατο, μηδὲ ἔθυσσε τῷ Θεῷ θυσίαν αἰνέσεως καὶ πνεῦμα συντετριμμένον, ἢ μόνον ὁ πάντα δοῦς ἀπαιτεῖ παρ' ἡμῶν θυσίαν, πῶς ἔμελλον θαρρῆσαι προσφέρειν αὐτῷ τὴν ἕξωθεν, τὴν τῶν μεγάλων μυστηρίων ἀντίτυπον· ἢ πῶς ἱερέως σχῆμα καὶ ὄνομα ὑποδέσθαι, πρὶν ὁσίοις ἔργοις τελειῶσαι τὰς χεῖρας; πρὶν τὸν ὀφθαλμὸν ἐθῆσαι βλέπειν ὑγιᾶς τὴν κτίσιν, καὶ εἰς θαῦμα μόνον τοῦ κτίσαντος, ἀλλὰ μὴ ζημίαν τοῦ πλάσαντος; πρὶν τῇ παιδείᾳ Κυρίου ἱκανῶς ἀνοιγῆναι τὰ ὦτα, καὶ προστεθῆναι μοι ὥτιον μὴ βαρέως ἀκούειν δυνάμενον, ἀλλὰ ἐνώτιον χρυσοῦν σαρδίῳ πολυτελεῖ δεθῆναι, λόγου σοφοῦ εἰς οὐς εὐήκοον; πρὶν τὸ στόμα, τὰ χεῖλη, τὴν γλῶσσαν, τὸ μὲν ἀνοιγῆναι καὶ ἐλκῦσαι πνεῦμα, ἢ πλατυθῆναι καὶ πληρωθῆναι τῷ πνεύματι λαλουμένων μυστηρίων τε καὶ δογμάτων· τὰ δὲ αἰσθήσει θεία, κατὰ τὴν σοφίαν εἰπεῖν, δεθῆναι, προσθεῖναι δ' ἂν ὅτι καὶ ἐν καιρῷ λυθῆναι· τὴν δὲ πλησθῆναι ἀγαλλιάσεως, καὶ θείας μελωδίας γενέσθαι πληκτρον, ἐξεγειρομένην τῇ δόξῃ, συνεξεγειρομένην ὄρθριον, καὶ μέχρι τοῦ κολληθῆναι τῷ λάρυγγι κάμνουσαν; πρὶν ἐπὶ πέτραν στήναι τοὺς πόδας μου, κατάρτισθέντας ὡς ἐλάφων, καὶ κατευθυνθῆναι μοι τὰ κατὰ Θεὸν διαβήματα, μὴ παρ' ὀλίγον μηδ' ὅλως ἐκχεόμενα; πρὶν ἅπαν μέλος ὄπλον γενέσθαι δικαιοσύνης, καὶ ἀποθέσθαι πᾶσαν νεκρότητα, καταποθεῖσαν ὑπὸ τῆς ζωῆς, καὶ ὑποχωρήσασαν τῷ πνεύματι;

ΜΓ'. Ξέρω επίσης καλά, πώς ούτε και τὰ σωματικά ψεγάδια τῶν ἱερέων ἢ και τῶν διαφόρων σφακτῶν, δὲν ἔμεναν ἀνεξέταστα. Ἄλλὰ ἦτανε προσταγμένοι κι' αὐτοὶ νά'ναι τέλειοι και τέλεια κατὰ πάντα σφακτὰ νὰ προσφέρουν· πού αὐτὸ νομίζω πὼς συμβολίζει τὴν ἀκεραιότητα πού πρέπει νά'χη ἡ ψυχὴ. Δὲν ἐπιτρεπόντανε ἀκόμη, οὔτε τίς ἱερατικὲς στολές, οὔτε και κάποιο ἀπὸ τ' ἅγια σκεύη ν' ἀγγίξῃ κανεὶς. Μὰ οὔτε κι' αὐτὲς οἱ θυσίαι νὰ προσφέρονται, ἀπὸ ὅποιονδῆποτε, ἐκτὸς ἂν τοὺς ὑποχρέωνε σ' αὐτὸ τὸ χρέος τους και ἡ περίστασις. Οὔτε και νὰ νοθεύουνε τὸ λάδι τοῦ χρίσματος, οὔτε και τὸ θυμίαμα τῆς ἱεραῖς συναξῆς, οὔτε και νὰ μπαίνη μέσα στὸ ἱερό ὅποιος δὲν ἦτανε καθαρὸς και στὸ σῶμα του, και στὴν ψυχὴ του, ἕως και τὰ ἀπειροελάχιστα. Τόσα πολλὰ χρειάζονται, γιὰ νὰ πλησιάξῃ κανεὶς θαρρετὰ τ' ἅγια τῶν ἁγίων, πού μόνο σ' ἔναν και μιὰ φορὰ τὸν χρόνον ἐπιτρεπόντανε νὰ πατήσῃ. Τόσα πολλὰ πρέπουνε στὸν καθένα, γιὰ νὰ βλέπῃ ἢ και νὰ πλησιάξῃ στὸ καταπέτασμα, ἢ στὸ ἱερό, ἢ στὴν Κιβωτό, ἢ στὰ Χερουβίμ.

ΜΔ'. Ξέροντας λοιπὸν ἐγὼ αὐτά, κι' ὅτι κανεὶς δὲν εἶναι ἄξιος τοῦ μεγάλου Θεοῦ και θύματος και Ἀρχιερέα, ἂν δὲν παρουσιάσῃ πρῶτα τὸν ἑαυτὸ του θυσίαν ἔμψυχη στὸ Θεὸ κι' ἅγια, κι' ἂν δὲν ἀπέδειξεν εὐπρόσδεκτη τὴν λογικὴ του λατρεία και δὲν ἐπρόσφερε στὸ Θεὸ θυσία γιὰ νὰ τὸν δοξάσῃ, πνεῦμα ταπεινωμένο, πού εἶναι ἡ μόνη θυσία πού μᾶς ζητεῖ ὁ παντοδότης Κύριος, πὼς μπορούσα νὰ ξεθαρρέψω και νὰ τοῦ ζητήσω τὴν ἐξωτερικὴ, πού συμβολίζει τὰ μεγάλα μυστήρια; Ἡ πὼς νὰ ὑποδυθῶ τὴν ἱερατικὴν ἀξία και σχῆμα, χωρὶς νά'χω ἐξαγνίσει τελείως, μὲ πράξεις ἁγίες, τὰ χέρια μου; Προτοῦ νὰ συνηθίσω τὰ μάτια μου νὰ βλέπουνε σωστὰ τὴν Πλάστη, και γιὰ νὰ θαυμάζουν μονάχα τὸν Δημιουργό της, κι' ὄχι γιὰ νὰ βλάπτουν τὸν Πλάστη της; Προτοῦ, μὲ τὴν διδασκαλία τοῦ Κυρίου, ν' ἀνοίξουνε ἱκανοποιητικὰ τ' αὐτιά μου, και ν' ἀποκτήσω κι' ἄλλο αὐτί, πού νὰ μὴν βαρειαικούῃ, ἀλλὰ και σὰν σὲ χρυσὸ σκουλαρίκι μὲ πολύτιμο πετράδι, νὰ δεθοῦνε τὰ λόγια τῆς σοφίας μ' εὐαίσθητα στὴν ἀκοὴν αὐτιά; Προτοῦ τὸ στόμα μου, τὰ χεῖλη μου, ἢ γλῶσσα μου, αὐτὸ μὲν ν' ἀνοίξῃ και νὰ πάρῃ κοντὰ του τὸ πνεῦμα, ἢ νὰ πλατύνη και νὰ γεμίσῃ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῶν θείων μυστηρίων και τῶν δογμάτων πού ἐρμηνεύονται μὲ τὸν λόγο, ἐκεῖνα δὲ νὰ δεθοῦνε μὲ τὴν θείαν αἴσθησις, ὅπως λέει ἡ σοφία τῆς Γραφῆς. Και θὰ πρόσθετα ἀκόμη, και νὰ λυθοῦνε στὴν κατάλληλο περίστασις κι' αὐτὰ νὰ πλημμυρίσουν ἀπὸ ἀγαλλίασις, κι' ἐκεῖνη νὰ γίνη τὸ πληκτρο θείων μελωδιῶν, πού τίς ἐμπνέει τὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ, και πού ξυπνᾷ μὲ τὸ συναυγο, και ὑμνολογεῖ μὲ μόχθο, ὥσπου νὰ

Η ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΠΑΥΛΟΝ

Β'.

α) 'Ορισμός, περιεχόμενο κ' ἐγκώμιο τῆς πίστεως.

1. «Ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων» (Ἐβρ. ια', 1). Τὸ κλασσικὸ αὐτὸ χωρίον τοῦ Ἀπ. Παύλου, ποὺ περιλαμβάνει στὴν ἐπιστολὴ του πρὸς τοὺς ὁμοεθνεῖς του Ἐβραίου, μᾶς δίνει, μέσα σὲ λίγες λέξεις, τὸν ὅρισμό τῆς πίστεως.

Θέτει ὁ ἴδιος στὴ συνειδησί του τὸ ἐρώτημα : Τί εἶναι πίστις ; Κι' ἀμέσως προχώρησε, κι' ἔδωκε τὴν ἀνωτέρω βαθυστόχαστη ἀπάντησι, ποὺ θέλει νὰ πῆ περίπου τὰ ἐξῆς: Πίστις εἶναι ἡ ὑπαρξίαι καὶ οὐσιοποίησι ὅλων αὐτῶν τῶν ἀγαθῶν, ποὺ τὰ ἐλπίζομαι καὶ μυστικά τὰ ὀραματιζόμεστε, γιατί φυσικά γιὰ μᾶς τώρα δὲν ἔχουν θέσι, μήτε τὴ δυνατότητα διαθέτομε γιὰ νὰ τὰ οἰκιοποιηθοῦμε. Π.χ. τὴν ἀνάστασι τῶν νεκρῶν, τὴν αἰώνια ζωὴ, τὴν παραδείσια ἐκείνη ἀπόλαυσι καὶ μακαριστὴ μετὰ τὸ θάνατο κατάστασι τῶν δικαίων, κι' ὅλα γενικὰ τ' ἀγαθὰ, γιὰ τὰ ὁποῖα ὁ Παῦλος ὑπενθυμίζει τὰ λόγια τοῦ προφήτου Ἡσαΐα : μάτι ἀνθρώπου ποτὲ δὲν μπόρεσε νὰ δῆ, οὔτε αὐτὶ κατῶρθωσε ποτὲ ν' ἀκούσῃ, ἀλλ' οὔτε κι' ὁ ἀνθρώπινος νοῦς φαντάσθηκε μέχρι τώρα ὅσα μυστηριώδη ἀγαθὰ ἐτοίμασε ὁ Θεὸς γι' αὐτοὺς ποὺ Τὸν ἀγαποῦν· ὅλα αὐτὰ τὰ γνωρίζομε καὶ τὰ προγευόμεστε μὲ τὴν πίστι. Γιατί, αὐτὴ τὰ κάνει χειροπιαστὰ στὴ ψυχὴ κάθε πιστοῦ. Αὐτὴ μᾶς δίνει τὴν βεβαιότητα πὼς πραγματικά ὑπάρχουν. Κι' αὐτὴ ἀκόμη συντελεῖ στὸ νὰ γινόμεστε πνευματικοὶ ἄνθρωποι, ὅποτε ὁ Θεὸς μὲ τὸ Πνεῦμα Του μᾶς τὰ φανερώνει ὅλα, ἐπειδὴ Αὐτὸ τὰ ἐρευνᾷ καὶ τὰ γνωρίζει στὴν ἐντέλεια ὅλα, κι' αὐτὰ ἀκόμη τὰ πιὸ βαθειὰ καὶ μυστηριώδη ἰδιώματα καὶ σχέδια τοῦ Θεοῦ.

Ἐπομένως ἡ θρησκευτικὴ πίστις εἶναι ἓνα αὐθεντικὸ φα-

κολλησὴ μὲ τὸ λαρύγγι ; Προτοῦ νὰ στερεώσω ἐπάνω σὲ πέτρα τὰ πόδια, γερὰ ὅπως τῶν ἐλαφιῶν, καὶ προτοῦ νὰ κατευθύνω σταθερὰ τὰ διαβήματά μου, σύμφωνα μὲ τὸ θεῖο θέλημα, κι' ὄχι προσωρινὰ καὶ χωρὶς τέλειαν ἀπόδοσι ; Προτοῦ νὰ γίνῃ ὅπλο δικαιοσύνης κάθε μέλος τοῦ κορμοῦ μου· καὶ προτοῦ ν' ἀποδιώξω κάθε νέκρωσι, ποὺ νὰ τὴν καταπιῶ ἢ ζωντάνια καὶ νὰ νικηθῶ ἀπὸ τὸ πνεῦμα ;

Ἐπίδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

νέρωμα, μιὰ πληροφορία ἢ ἀπόδειξις πραγμάτων, ποὺ δὲν βλέπονται μὲ τὰ σωματικά μας μάτια, ἀλλ' αὐτὴ μᾶς τὰ παριστάνει ὀλοζώντανα μπροστὰ μας σὰν ψηλαφιτὲς πραγματικότητες, ποὺ ἀβίαστα περιέρχονται στὶς σωματικές μας αἰσθήσεις.

2. Ὁ θεῖος Ἀπόστολος προχωρεῖ ἀκόμη περισσότερο, καὶ περιγράφει πιὸ ἀναλυτικὰ τὸ περιεχόμενο αὐτὸ τῆς πίστεώς μας.

Πίστις, ἀληθινὴ χριστιανικὴ, εἶναι τὸ νὰ πιστεῦῃ κανεὶς ἀκλόνητα στὸν Πανάγαθο καὶ Τριαδικὸ Θεό.

Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη τὸ πιστεῦω τῶν πατέρων του περιορίζοταν στὸ Γιαχβέ, δηλαδὴ στὸν Ἕνα Θεό. Τώρα ὅμως, στὴν Καινὴ Διαθήκη ἀποκαλύφθηκε ὀλοφάνερα τὸ τριαδικὸ δόγμα τοῦ Ἁγίου Θεοῦ.

Ὁ Ἕνας Θεὸς εἶναι ταυτόχρονα καὶ Τριαδικός, Τριπρόσωπος: «Πατὴρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα», «μία δύναμις, μία οὐσία, μία θεότης».

Αὐτὸν τὸν Τριαδικὸ Θεὸ πιστεῦει θερμά, ἀδιάσειστα, ὁ Παῦλος. Καὶ τὸν διδάσκει παντοῦ σὰν ἄπειρο, αὐθύπαρκτο, τέλειο, παντοδύναμο, πάνσοφο, δημιουργὸ ἅπ' τὸ μηδὲν ὅλης τῆς δημιουργίας, κυβερνήτη καὶ προνοητὴ τῆς.

Ξεχωριστὰ ὅμως τονίζει τὸ δεύτερο πρόσωπο τῆς ἁγίας Τριάδος, τὸν Ἰησοῦ Χριστό, σὰν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴ τοῦ κόσμου.

Σ' Αὐτὸν ὀφείλουν, ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ διψοῦν τὴ σωτηρία τους, νὰ προσπέσουν εὐλαβικά, νὰ πιστεῦσουν θερμά, νὰ τελειοποιηθοῦν κοντὰ Του, μὲ τὸ φωτισμὸ καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Γιατὶ μόνον ἔτσι ὁ ἄνθρωπος λυτρώνεται καὶ ὀδηγεῖται στὸν οὐράνιο Πατέρα. Γι' αὐτὸ πουθενά ἄλλοῦ δὲν πρέπει νὰ στρέφωμαι τὰ βλέμματα καὶ τὴν προσοχή μας, παρὰ μόνον στὸν Ἰησοῦ, τὸν Ἀρχηγὸ καὶ θεμελιωτὴ τῆς πίστεως, ὁ ὁποῖος μπορεῖ καὶ μᾶς τελειοποιεῖ στὴ ζωὴ τῆς εὐσεβείας.

Ὁ Χριστὸς ὑπηρετήσε τὸ μυστήριον τῆς θείας Οἰκονομίας. Κι' αὐτὸ τὸ οὐράνιον μυστήριον, τὸ ὁποῖο ἀποκαλύφθηκε καὶ παραδόθηκε ἅπ' τὸ Θεὸ στὴν ἁγία Του Ἐκκλησία, κι' ἀποτελεῖ τὸ παμμέγιστον ἠθικὸ ἔρεισμα τῆς ἀληθινῆς θρησκείας τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἶναι ἀκριβῶς τὸ καταπηκτικώτερον θαῦμα. Δηλαδή, στὸ Πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ φανερώθηκε ἐδῶ στὴ γῆ μας σαρκωμένος ἄνθρωπος ὁ ὑψηλὸς Θεός, ὁ ὁποῖος ἀποδείχθηκε δίκαιος, ἀναμάρτητος Μεσσίας, μὲ τὰ θαύματα καὶ τὰ λοιπὰ σημεῖα, ποὺ μὲ τὴ χάρι καὶ δύναμι τοῦ Πνεύματός Του ἐπραγματοποίησε. Σὰν Θεάνθρωπος Μεσσίας λοιπὸν γνωρίσθηκε καὶ σ' αὐτοὺς τοὺς ἀγγέλους. Κι' ἀφοῦ σταυρώθηκε, σὰν κακοῦργος, ἐκηρύχθηκε κατόπιν Σωτῆρας σ' ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ Τὸν ἐπίστευ-

σαν στον κόσμο, γιατί ὕστερα ἀπ' τὴν τριήμερη ἀνάστασί Του, ἀνελήφθη, ἐπάνω σὲ σαράντα μέρες, ἀπ' τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, μὲ δόξα καὶ ἄρρητο μεγαλεῖο, καὶ τώρα, βρίσκεται στὰ δεξιὰ τῆς θείας Μεγαλωσύνης, σὰν αἰώνιος θριαμβευτής !

Ἀξιοσημείωτο εἶναι, πὼς ὁ Παῦλος ἐξαίρει τὴν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου μας, χωρὶς τὴν ὁποία καταστρέφεται τὸ λυτρωτικὸ μήνυμα τ' οὐρανοῦ, ὁλόκληρο τὸ τρισάγιο ἔργο τοῦ Χριστοῦ.

Κέντρον τῆς χριστιανικῆς πίστεως θεωρεῖ τὴν Ἀνάστασι, ἢ ὁποία ἀποτελεῖ τὴ νέα ἀφετηρία μιᾶς νέας γιὰ μᾶς ζωῆς. Γι' αὐτὸ ὑπογραμμίζει στοὺς Κορινθίους : Ἐάν ὁ Χριστὸς δὲν ἀναστήθηκε, δὲν ἔχει κανένα νόημα καὶ περιεχόμενο τὸ κήρυγμά μας. Ἄλλὰ κι' ἡ πίστις σας καταντᾷ ὀλοτέλα ἀνώφελη καὶ κούφια ! Ἄλλ' ὄχι ! «Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν» !

3. Ἡ πίστις αὐτὴ, ὅπως ἐμφανίζεται στὴν Καινὴ Διαθήκη, κι' ὅπως διδάσκεται ἀπ' τὸν Ἀπ. Παῦλο, μέχρι σ' ἓνα σημεῖο μετουσιώθηκε κατὰ τὴν προχριστιανικὴ ἐποχὴ σ' ἔργα καὶ ζωὴ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο βεβαιώνει, πὼς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι πέρα γιὰ πέρα ἀξιόπιστος. Ἰδοῦ, σὲ λίγες ἀδρὲς γραμμές, πὼς ὁ Παῦλος ἐξαίρει κι' ἐγκωμιάζει τὴν πίστι, πὼς παρουσιάζει τὸν ἀληθινὸ θρίαμβό της.

Λέει. Τὰ γεγονότα, πού ἀναφέρονται στὴ δημιουργία καὶ κατασκευὴ μ' ἓνα ἀπλοϊκὸ θεϊκὸ πρόσταγμα τοῦ ἀρμονικοῦ κι' ἀρτίου αὐτοῦ κόσμου, σὲ κάποια χρονικὴ περίοδο, τὰ γνωρίζομε, καὶ τὰ κατανοοῦμε, ὄχι μὲ τὶς ἐξωτερικὲς μας αἰσθήσεις, ἀλλὰ μὲ τὸ κριτήριο τῆς πίστεως !

Αὐτὴ ἡ πίστις ἔκαμε τὸν Ἄβελ νὰ προσφέρῃ στὸ Θεὸ εὐλαβικὴ κι' ἀντάξιά Του θυσία, διαφορετικὴ ἀπ' ἐκείνη τοῦ θλιβεροῦ Κάιν, πού κατάντησε ἐλεινὸς ἀδελφοκτόνος !

Αὐτὴ ἡ πίστις συνετέλεσε, ὥστε ὁ Ἐνώχ ὀλοζώντανος νὰ μετατεθῆ στὰ οὐράνια, γιὰ ἐπιβράβευσί του, πού πάρα πολὺ εὐαρέστησε τὸν Θεόν.

Αὐτὴ ἡ πίστις ὠδήγησε τὸν Νῶε στὴν κατασκευὴ τῆς κιβωτοῦ τῆς σωτηρίας του.

Αὐτὴ ἡ πίστις ἐκίνησε τὰ βήματα τοῦ Ἀβραάμ, ὁ ὁποῖος ἐγκατέλειψε πρόθυμα τὴν πατρίδα του, ὑπακούοντας πιστὰ στὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, κι' ἤλθε στὴ Γῆ τῆς ἐπαγγελίας.

Αὐτὴ ἡ πίστις ἐθαυματούργησε κατόπιν μὲ τὴν ἀπόκτησι παιδιοῦ, τοῦ Ἰσαάκ, ἀπ' τὴ γηρασμένη Σάρρα.

Αὐτὴ ἡ πίστις ἐγρανίτωσε τὴν ἀπόφασί τῆς ὑπακοῆς τοῦ Ἀβραάμ στὴ θεϊκὴ προσταγή, γιὰ τὴ θυσία τοῦ Ἰσαάκ.

Αὐτὴ ἡ πίστις ἔκαμε τὸν Ἰσαάκ, Ἰακώβ, Ἰωσήφ, καὶ κατὰ τὴν εὐλογία τῶν παιδιῶν τους, νὰ μιλοῦν προφητικὰ γιὰ τὰ μελλοντικὰ γεγονότα.

Αὐτὴ ἡ πίστις ἐβοήθησε στὸ νὰ διασωθῆ ὁ Μωϋσῆς, ὁ ὁποῖος σὰν μεγάλωσε ἐπίστευσε στὸ Θεὸ τῶν πατέρων του, κι' ἀρνήθηκε νὰ ὀνομάζεται παιδί τῆς κόρης τοῦ Φαραώ, προτιμώντας χίλιες φορές νὰ πάσχη καὶ νὰ ταλαιπωρῆται μαζί με τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ, παρὰ νὰ ζῆ ἄνετα σὰν αἰγύπτιος ἄρχοντας !

Αὐτὴ ἡ πίστις συνετέλεσε στὴ φυγὴ ἀπ' τὴν Αἴγυπτο, κι' ὕστερα σ' ὅλους τοὺς ἀγῶνες του κατὰ τὴν διάβασι τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, τὴν πορεία— ταλαιπωρία ἐπὶ σαράντα χρόνια στὴν ἔρημο, τὴν ὑπερνίκησι ὄλων τῶν ἐμποδίων καὶ κινδύνων.

Δὲν μᾶς φθάνει ὅμως ὁ χρόνος — συνεχίζει ὁ Ἀπόστολος — γιὰ νὰ διηγηθῶ τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα τῶν πιστῶν καὶ ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπων, ὅπως π.χ. τοῦ Γεδεών, τοῦ Βαράκ, τοῦ Σαμψών, τοῦ Ἰεφθάε, τοῦ Δαβίδ, τοῦ Σαμουὴλ καὶ τῶν λοιπῶν ἐνδόξων Προφητῶν. Ὅλοι αὐτοί, ἐπειδὴ εἶχαν μεγάλη πίστι στὸ Θεό, κατεπολέμησαν καὶ ὑπέταξαν βασιλεῖς, ἐκυβέρνησαν τὸ λαό, κι' ἐργάσθηκαν με δικαιοσύνη· ἐπέτυχαν τὴν ἐκπλήρωσι τῶν ὑποσχέσεων, πὺ εἶχε δώσει ὁ Θεός· ἔφραξαν στόματα λεονταριῶν (ὅπως ὁ Δανιὴλ)· ἔσβυσαν τὴν καταστροφικὴ δύναμι τῆς φωτιᾶς (ὅπως οἱ τρεῖς Παῖδες ἐν καμίνῳ)· ἐπῆραν μεγάλη δύναμι σὲ καιρὸ ἀρρώστειας τους καὶ διέφυγαν τὸν θάνατο· ἔγιναν ἰσχυροὶ κι' ἀνίκητοι σὲ καιρὸ πολέμων, ὅποτε ἔτρεψαν σὲ φυγὴ τὰ πολυπληθῆ ἐχθρικὰ στρατεύματα. Ἐπίσης μετὴ δύναμι τῆς πίστεως τῶν Προφητῶν γυναῖκες ἔλαβαν ἀπ' αὐτοὺς ἀναστημένους τοὺς νεκροὺς των (ὅπως ἡ χήρα στὰ Σάρεπτα ἀπ' τὸν προφήτη Ἡλία). Ἄλλοι πάλι, ἐπειδὴ δὲν ἤθελαν ν' ἀρνηθοῦν τὴν πίστι τους ἐδοκίμασαν τὸ φοβερὸ βασανιστήριον τοῦ τυμπανισμοῦ, μετὴν πεποίθησι πὼς θὰ ἐπιτύχουν καλύτερη ἀνάστασι. Ἀκόμη πολλοὶ ἄλλοι ἐδέχθησαν ἐμπαιγμοὺς καὶ μαστιγώσεις· κι' ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ ρίχθηκαν στὴ φυλακὴ δεμένοι. Ἄλλοι ἐλιθοβολήθηκαν ἢ ἐπριονίσθησαν ἢ ἀντιμετώπισαν διαφόρους πειρασμοὺς ἢ κι' αὐτὸ τὸ θάνατο μετὴ φονικὸ μαχαίρι, ἐνῶ ἄλλοι ντυμένοι μετὴ δέρματα ζώων περιπλανήθηκαν στὶς ἐρημιές καὶ στὰ βουνά, στὰ σπήλαια, στὶς τρύπες τῆς γῆς στερούμενοι ἀπ' ὄλα, θλιβόμενοι γιὰ ὄλα, ταλαιπωρούμενοι τόσο πολὺ, πὺ ἦταν ἀδύνατο νὰ συγκριθῆ μ' αὐτοὺς ὁλόκληρος ὁ κόσμος ! Ὅμως ὄλοι αὐτοὶ οἱ ἄγιοι ἀνθρωποὶ τοῦ Θεοῦ ἔλαβαν ἐγκωμιαστικὴ μαρτυρία γιὰ τὴ μεγάλη πίστι τους, ἀλλὰ χωρὶς ν' ἀπολαύσουν τότε τὴν ὑπόσχεσι γιὰ τὴν οὐράνιο κληρονομία. Γιατί, ἦταν θέλημα Θεοῦ, ὄλοι μαζί ἀπὸ κοινοῦ, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀπολυτρώσεως, μετὴ τὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ, κι' αὐτοὶ νὰ λυτρωθοῦν κι' ἐπαινεθοῦν, κι' ἡ πίστις τους ἡ μεγάλη νὰ βραβευθῆ !...

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

Ἐκλεκτές σελίδες ἀπὸ τὸν Ἰ. Χρυσόστομο

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΧΡΗΜΑΤΙΑΣ, ΤΗΣ ΠΟΛΥ- ΤΕΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗΣ

(Ἀπὸ τὴν ΙΑ' ὁμιλία πρὸς Ῥωμαίους)

Α'

Ποιά εἶναι ἡ ρίζα ὄλων τῶν κακῶν; Μάθε το ἀπὸ τὸν καλὸν φυτουργό, ποὺ ξέρεи ἀριστα καὶ μὲ ἀκρίβεια ὅλα τὰ τέτοια πράγματα, καὶ ποὺ περιποιεῖται τὸ πνευματικὸ ἀμπέλι καὶ καλλιεργεῖ ὀλάκαيره τὴν Οἰκουμένην.

Ποιά λοιπὸν μᾶς λέει αὐτὸς πὼς εἶναι ἡ αἰτία ὄλων τῶν κακῶν; Ἡ ἐπιθυμία τῶν χρημάτων. «Ρίζα ὄλων τῶν κακῶν, μᾶς λέει, εἶναι ἡ φιλαργυρία» (Α' Τιμ. στ', 10). Ἀπὸ ἐκεῖ πηγάζουν οἱ μάχες καὶ τὰ μίσση καὶ οἱ πόλεμοι, ἀπὸ ἐκεῖ οἱ φιλονεικίες καὶ οἱ βρισιῆς καὶ οἱ καχυποψίες καὶ οἱ κατηγορίες, ἀπὸ ἐκεῖ οἱ φόνοι καὶ οἱ κλεψιῆς καὶ οἱ τυμβωρυχίες. Ἐξ αἰτίας τῆς ὄχι μονάχα οἱ πολυτεῖες καὶ οἱ χῶρες, ἀλλὰ καὶ οἱ δρόμοι, καὶ ὁ κόσμος ὅλος καὶ ὁ κατοικημένος καὶ ὁ ἀκατοίκητος καὶ τὸ βουνά καὶ τὰ λαγκάδια καὶ τὰ βουναλάκια, καὶ τὰ πάντα μ' ἓνα λόγο εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ αἵματα κι' ἀπὸ φονικά. Καὶ οὔτε καὶ ἡ θάλασσα εἶναι ἀπαλλαγμένη ἀπ' αὐτὸ τὸ κακό, ἀλλὰ κι' ἐκεῖ ἔχει εἰσχωρήσει μὲ μεγάλη μακρία, ἐπειδὴ οἱ πειρατὲς τὴν πολιορκοῦν ἀπὸ παντοῦ, καὶ βρίσκουν πάντα καινούργιους τρόπους γιὰ νὰ ληστεύουν. Ἐξ αἰτίας τῆς ἀναποδογύρισαν οἱ νόμοι τῆς φύσεως, κι' ἐκλονίσθησαν οἱ θεσμοὶ τῆς συγγένειας, κι' ἔχουν διαφθορῇ κάθε οὐσιαστικὸ καὶ πραγματικὸ τῆς δίκαιου.

* *

Γιατὶ ἡ τυραννικὴ δίψα γιὰ χρήματα δὲν ὀπλίζει τὰ χέρια κατὰ τῶν ζωντανῶν μονάχα, ἀλλὰ τὰ ἐξοπλίζει κι' ἐναντία τῶν πεθαμένων· κι' οὔτε μὲ τὸν θάνατον δὲν συνθηκολογεῖ μ' αὐτούς· ἀλλὰ καὶ τοὺς τάφους ἀνοίγοντας καὶ σκυλλεόντας ἀπλώνουν τὰ μισὰ τους χέρια καὶ κατὰ τῶν νεκρῶν σωμάτων· καὶ δὲν ἀφήνουν ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν ἐπιβουλὴ του, οὔτε κι' αὐτὸς ποὺ τὸν ἀπάλλαξεν ὁ θάνατος ἀπὸ τὴν ζωὴ. Κι' ὅσα κι' ἂν βρῆς ψάχνοντας κακὸ, καὶ μέσα στὰ σπίτια, καὶ στὴν ἀγορά, καὶ στὸ δικαστήριον, εἴτε μέσα στὰ βουλευτήρια καὶ στὰ βασιλικά ἀκόμη ἀνάκτορα, εἴτε κι' ὀπουδήποτε ἄλλου, θὰ δῆς, πὼς ἀπὸ αὐτὰ ξεφυτρώνουν τὰ πάντα.

* *

Γιατὶ αὐτὸ εἶναι, ναί, αὐτὸ εἶναι τὸ κακό, ποὺ ἔχει κατα-

πλημμυρίσει τὰ πάντα ἀπὸ αἵματα κι' ἀπὸ φονικά, αὐτὸ ἔχει ἀνά-
ψει τίς φλόγες τῆς κόλασης, αὐτὸ ἔκανε τίς ἐρημιές νὰ μὴ βρί-
σκωνται σὲ καλύτερη κατάσταση ἀπὸ τίς πολιτεῖες, ἀλλὰ μάλιστα
καὶ σὲ πολὺ χειρότερη. Γιατὶ αὐτοὺς ποὺ στήνουν καρτέρι στοὺς
δρόμους μᾶς εἶναι κάπως εὐκολο καὶ νὰ τοὺς ἀποφύγωμε, ἐπειδὴ
δὲν ἐπιτίθενται πάντα τοὺς. Αὐτοὶ ὅμως ποὺ μιμοῦνται μέσα στὶς
πολιτεῖες ἐκείνους, εἶναι τόσο χειρότεροι ἀπ' αὐτοὺς, ὅσο μᾶς εἶναι
καὶ περισσότερον δύσκολο νὰ προστατευθοῦμε ἀπ' αὐτοὺς, καὶ
κάνουν φανερά καὶ θαρρετά, αὐτὰ ποὺ ἐκείνοι τὰ κάνουν κρυφά.
Γιατὶ τοὺς νόμους ποὺ ἔχουν ὀρισθῆ γιὰ νὰ ἐκμηδενίζεται ἡ κακία
τοὺς, αὐτοὺς τοὺς ἴδιους τοὺς παίρνουν συμμάχους των, κι' ἔχουν
γεμίσει τὰ πάντα ἀπὸ τέτοια φονικά καὶ τέτοια μιάσματα. "Ἡ μή-
πως, πές μου, δὲν εἶναι φόνος, καὶ κάτι χειρότερο ἀπὸ φόνο, τὸ νὰ
παραδώσης στὴν πεῖνα κάποιον φτωχὸ καὶ νὰ τὸν ρίξης στὴ φυ-
λακὴ, καὶ μαζὶ μὲ τὴν πεῖνα, νὰ τὸν παραδώσης καὶ στὰ βασανι-
στήρια καὶ σὲ χίλιες δυὸ κακοπάθειες ;

* * *

Γιατὶ κι' ἂν τυχὸν δὲν τὰ κάνης ὁ ἴδιος, γίνεσαι ὅμως ἡ αἰτία
στὸ νὰ γίνωνται, εἶσαι περισσότερον ἔνοχος ἀπὸ τοὺς αὐτουργοὺς
των. Γιατὶ ὁ φονηᾶς σοῦ καρφώνει μαζὶ καὶ τὸ μαχαίρι του, κι'
ἀφοῦ σὲ τυραννίσῃ λίγῳ καιρὸ σταματᾷ νὰ σὲ βασανίζῃ παραπέρα,
σύ δὲ μὲ τίς συκοφαντίες, μὲ τίς πιέσεις, μὲ τίς ἐπιβουλές, τοῦ
κάνεις τὸ φῶς τῆς ἡμέρας σκοτάδι, καὶ τὸν φέρνεις σὲ σημεῖο
νὰ εὐχεται νὰ πεθάνῃ καλύτερα χίλιες φορές· σκέψου λοιπὸν πόσους
θανάτους ἀντὶ ἑνὸς τοῦ προκαλεῖς. Καὶ τὸ φοβερώτερον ἀπ' ὅλα
εἶναι, ὅτι γίνεσαι ἄρπαγας καὶ πλεονέκτης, ὄχι ἐπειδὴ σὲ σπρώ-
χνει ἡ φτώχεια οὔτε κι' ἐπειδὴ σ' ἀναγκάζει γι' αὐτὸ ἡ πείνα, ἀλλὰ
γιὰ νὰ ἐπιχρυσώνης μὲ πολὺ χρυσάφι τὸ χαλινάρι τοῦ ἀλόγου σου
καὶ τὸ ταβάνι τοῦ σπιτιοῦ σου καὶ τὰ κεφαλόκολωνά σου. Καὶ πόση
λοιπὸν φωτιὰ τῆς Κόλασης δὲν ἀξίζουσι αὐτά, ὅταν τὸν ἀδελφόν,
ποὺ μαζὶ του κοινωνᾷς τ' ἄχραντα κι' ἀνείπωτα θεῖα ἀγαθὰ καὶ
ποὺ τόσο πολὺ τὸν ἐτίμησε ὁ Δεσπότης σου, γιὰ νὰ στολίσης πέ-
τρες καὶ πατώματα κι' ἄλογα ζῶα, ποὺ δὲν παίρνουν καθόλου
εἶδησι γιὰ τὰ στολίδια τοὺς αὐτά, σύ τὸν ρίχνεις μέσα στὴ δυσ-
τυχία ;

* * *

Καὶ τὸ μὲν σκυλλί σου τὸ φροντίζεις καὶ τὸ γνιάζεσαι πάρα
πολύ· ὁ ἄνθρωπος ὅμως, ἡ καλύτερα ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, γιὰ τὸ
σκυλλί σου καὶ γιὰ ὅλα τὰ τέτοια πνίγεται ἀπὸ τὴν ἔσχατη πείνα.
Τί ὑπάρχει λοιπὸν χειρότερο ἀπὸ τὴν ἀνωμαλίαν αὐτή ; Τί εἶναι
φοβερώτερο ἀπὸ τὴν παρανομίαν αὐτή ; Πόσα ποτάμια ἀπὸ φωτιὰ

θά φθάσουνε για μιὰ τέτοια ψυχή; Αὐτὸς μὲν ποὺ πλάστηκε (κατ' εἰκόνα) τοῦ Θεοῦ στέκει ἐλεεινὸς καὶ συμφοριασμένος ἐξ αἰτίας τῆς ἀπανθρωπιᾶς σου· τὰ δὲ πρόσωπα τῶν μουλαριῶν ποὺ κουβαλοῦν τὴν γυναῖκα σου λαμποκοποῦν ἀπὸ τὸ πολὺ χρυσάφι, καθὼς καὶ τὰ δέρματα καὶ τὰ ξύλα, ποὺ μ' αὐτὰ ντύνεται ἡ στέγη ἐκεῖνη. Κι' ἂν τύχη νὰ χρειασθῇ καμμιὰ πολυθρόνα ἢ καὶ κάποιο σκαμνί, ὅλα γίνονται ἀπὸ χρυσάφι κι' ἀπὸ ἀσήμι. Τὸ δὲ μέλος τοῦ Χριστοῦ, καὶ ποὺ γι' αὐτὸ ἔκλινε τοὺς οὐρανοὺς κι' ἐνανθρώπησε, κι' ἔχυσε τὸ Τιμιον αἷμά Του, δὲν ἔχει οὔτε τὴν ἀπαραίτητη γιὰ νὰ συντηρηθῇ τροφή του, ἐξ αἰτίας τῆς πλεονεξίας σου.

* *

Καὶ τὰ μὲν κρεβάτια σου, στολίζονται ἀπὸ κάθε τους μεριά μὲ ἀσήμια· τὰ δὲ σώματα τῶν ἁγίων δὲν ἔχουνε οὔτε καὶ τὴν ἀναγκαῖα τους σκεπή· καὶ γιὰ σένα ὁ Χριστὸς ἔχει γίνει ποιοῦ καταφρονεμένος ἀπὸ τὰ πάντα κι' ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτες σου κι' ἀπὸ τὰ μουλάρια σου κι' ἀπὸ τὰ κρεβάτια σου κι' ἀπὸ τὶς πολυθρόνες σου κι' ἀπὸ τὰ σκαμνιά σου. Γιατὶ γιὰ τ' ἄλλα ἔπιπλα, ποὺ εἶναι ἀσημαντότερα, δὲν λέω τίποτα, καὶ σᾶς ἀφήνω νὰ τὰ λογαριάσετε μονάχοι σας. Ἄν δὲ σὲ πιάνη φρίκη μὲ τὸ νὰ τ' ἀκούης, ἀποτραβήξου καὶ πάψε νὰ τὰ κάνης, καὶ δὲν θὰ σὲ βλάψουν σὲ τίποτα τὰ ὅσα εἶπαμε. Ἀποτραβήξου καὶ σταμάτησε τὴν τρέλλα σου αὐτὴν γιατί εἶναι πραγματικὴ τρέλλα τὸ νὰ καταγίνεσαι μ' αὐτά.

* *

Γι' αὐτὸ, παρατῶντας τα, ἄς σηκώσωμε κάποια φορὰ, ἔστω κι' ἂν εἶναι ἀργά, τὰ μάτια μας πρὸς τὸν οὐρανὸ κι' ἄς θυμηθοῦμε τὰ στερνὰ μας, κι' ἄς λογιᾶσωμε τὸ φοβερὸ δικαστήριον, καὶ τὶς εὐθύνες τὶς χειροπιαστὲς καὶ τὴν ἀδέκαστη κρίση ποὺ μᾶς περιμένει. Ἄς σκεφθοῦμε, πὼς ὁ Θεὸς ποὺ τὰ βλέπει ὅλα αὐτὰ δὲν μᾶς στέλλει τοὺς κερανοὺς του ἀπὸ ψηλά· ἂν καὶ τὰ ὅσα πράττομε δὲν ἀξίζουν μονάχα τ' ἀστροπελέκια του. Κι' ὅμως οὔτε αὐτὸ κάνει, οὔτε καὶ τὴν θάλασσα δὲν τὴν ἐξαποστέλλει ἐναντίον μας, οὔτε καὶ σχίζει καταμεσῆς τὴν γῆν, οὔτε τὸν ἥλιο τὸν σβύνει, κι' οὔτε ρίχνει ἐπάνω μας τὸν οὐρανὸ μαζί μὲ τ' ἄστρα του, οὔτε κι' ἀφανίζει ἀπλῶς τὰ πάντα, ἀλλὰ τ' ἀφήνει ὅλα στὴ θέση τους καὶ στὴ φυσικὴ τους λειτουργία καὶ νὰ ἐξυπηρετούμαστε ἀπ' ὄλη τὴν Πλάση. Βάζοντας λοιπὸν στὸ νοῦ μας αὐτά, ἄς φριξομε γιὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς φιλανθρωπίας του, κι' ἄς ξανάβρωμε τὴν γνώριμή μας εὐγένεια γιατί σήμερα δὲν βρισκόμαστε σὲ καλύτερη θέση ἀπὸ τὰ ζῶα καὶ μάλιστα βρισκόμαστε σὲ πολὺ χειρότερη. Γιατὶ ἐκεῖνα ἀγαποῦν τὰ συγγενικά τους καὶ ἱκανοποιοῦνται μὲ τὴν φυσικὴ τους ἐπικοινωνία καὶ μὲ τὴν ἀγάπη συναμεταξὺ τους.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑ ΜΑΣ

Ἡ θριαμβευτικὴ εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα
(Λουκ. 5θ', 28-48).

Καὶ οἱ τέσσαρες Εὐαγγελισταὶ μᾶς διηγοῦνται πῶς ὁ Χριστός, καθήμενος ἐπὶ πώλου ὄνου, πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, εἰσέρχεται εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὅπου τὸν προϋπήνησε πλήθος λαοῦ πού τὸν ἐπευφημεῖ ὡς βασιλέα. Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὴν ἡμέρα αὐτή, ὡς θὰ ἴδωμεν, εἰσῆλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὡς Προφήτης, ὡς Σωτὴρ, ὡς Βασιλεὺς καὶ ὡς Κύριος:

α) Ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὡς Προφήτης (ἐδ. 28-38). Δύο προφῆται μᾶς περιγράφουν τὴν σκηνὴν αὐτή. Ὁ μὲν Δαυὶδ (1000 π. Χ.) ἀναφέρει τοὺς λόγους μὲ τοὺς ὁποίους θὰ τὸν ὑπεδέχτο ὁ λαός, ἁΨσαννὰ εὐλογημένους ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου» (Ψαλμ. ριη', 25-26), ὁ δὲ Ζαχαρίας (450 π.Χ.) λέγει τὰ ἑξῆς: «Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών, ἀλλάζετε θύγατερ Ἱερουσαλήμ. Ἴδου ὁ Βασιλεὺς σου ἔρχεται πρὸς σέ. Αὐτὸς εἶναι δίκαιος καὶ σώζων, πραῦς καὶ καθήμενος ἐπὶ ὄνου καὶ ἐπὶ πώλου υἱοῦ ὑποζυγίου (θ', 9). Ἡ ἐκπλήρωσις τῶν δύο τούτων προφητειῶν ἐν τῷ Προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει καὶ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ὁποίου ὄλη ἡ ζωὴ ἐν ταῖς λεπτομερείαις προεφητεύθη πρὸ πολλῶν αἰῶνων, ἀλλὰ καὶ τὴν θεοπνευστίαν τῶν Γραφῶν.

Ὁ Χριστὸς ὡς Προφήτης ἦλθεν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, ἵνα μᾶς γνωρίσῃ τὰς μεγάλας ἀληθείας τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως. Τὸν ἐδέχθημεν ἄραγε ὡς τοιοῦτον; Ἐμελετήσαμεν τὰς περὶ Αὐτοῦ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἀναφερομένης προφητείας, αἵτινες εὔρον, τὴν ἐκπλήρωσίν των, καθὼς ἡ Καινὴ Διαθήκη μαρτυρεῖ. Εἴμεθα πρόθυμοι ἀκροαταὶ καὶ ποιηταὶ τῶν θείων ρημάτων τοῦ Προφήτου τούτου τοῦ «δυνατοῦ ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ» (Πραξ. κδ', 19). Ὁ Μωϋσῆς ἐξ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ τὰ ἑξῆς παραγγέλλει (1500 π.Χ.) περὶ τοῦ Προφήτου Χριστοῦ «...Κύριος ὁ Θεός σας θέλει ἀναστήσει σὰς Προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σας, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ θέλετε ἀκούσει κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ἐσᾶς· καὶ πᾶσα ψυχὴ, ἥτις δὲν ἀκούσῃ τοῦ Προφήτου ἐκείνου, θέλει ἐξολοθρευθῆ» (Πράξ. γ', 22-23). Πόσον μεγάλη εἶναι ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἀνέχεται τοὺς ὄχι μόνον (κατὰ πάντα), ἀλλ' οὐδὲ ἐν μέρει ἀκούοντας τῶν λαληθέντων ὑπὸ τοῦ Προφήτου. Ἄλλ' ἕως πότε; Καὶ ἰδοὺ ἡ ἐξολόθρευσις πού προλέγεται ὡς τιμωρία, ὁ καταστρεπτικὸς ἀτομικὸς ὄλεθρος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶθε νὰ μᾶς λυτρώσῃ ὁ Θεός.

β) Ὁ Ἰησοῦς εἰσηλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὡς Βασιλεὺς (ἐδ. 33-40). Ὁ λαὸς ὑπεδέχθη τὸν Ἰησοῦν ὡς Βασιλέα, διότι τὸν ἐνόμιζον ὅτι ἐμελλε νὰ ἐγκαταστήσῃ ἐπίγειον βασιλείαν. Ἄλλ' ἐὰν δὲν ἦλθε νὰ γίνῃ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἐν τούτοις ὁ Χριστὸς εἶναι Βασιλεὺς καὶ μάλιστα ὡς θέλομεν ἀναπτύξει κατωτέρω:

1) Βασιλεὺς Παντοδύναμος. Ὁ Ἰησοῦς ζητεῖ νὰ τοῦ φέρουν τὴν ὄνον καὶ τὸν μετ' αὐτῆς πῶλον, τὰ ὅποια ἀνήκον βέβαια σὲ κάποιον. Ἦτο ἀρκετὸν νὰ εἰποῦν οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ πὺ πῆγαν νὰ τὴν φέρουν ὅτι «ὁ Κύριος ἔχει ἀνάγκη» καὶ ἀμέσως ἐδόθη. Ἄλλωστε ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Κύριος, εἰς τὸν ὅποιον τὸ πᾶν ἀνήκει, εἶναι ὁ Δημιουργὸς τοῦ σύμπαντος. Ἄλλοτε ὁ Χριστὸς εἶχε ἀνάγκη ἐνὸς ἀνωγείου διὰ νὰ φάγῃ μετὰ τῶν μαθητῶν του τὸ Πάσχα καὶ τὸ εἶχεν ἀμέσως (Λουκ. κβ', 7-13). Τοῦ ἐξῆτήθη μετὰ τοῦ Πέτρου νὰ πληρώσῃ τὸν φόρον καὶ τὸ νόμισμα πὺ ἐχρειάζετο, τὸ εὐρίσκει εἰς τὸ στόμα τοῦ πρώτου ἰχθύος, τὸν ὅποιον κατ' ἐντολὴν του ἐψάρφε ὁ Πέτρος (Ματθ. ιζ', 27). Ἐπειτα ἐν τῇ Παντοδυναμίᾳ του πολλαπλασιάζει τοὺς 5 ἄρτους καὶ 2 ἰχθεῖς καὶ τρέφει 5.000 πρόσωπα, ἐξουσιάζει τῆς φύσεως, τῶν πονηρῶν πνευμάτων, καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου, τοῦ ὁποίου εἶναι νικητῆς. Ἐθαυμάσθη ὁ Δαυὶδ διὰ τὸ μέγα κατόρθωμά του νὰ φονεύσῃ τὸν γίγαντα Γολιάθ καὶ διὰ τῆς χειρὸς του νὰ πνίξῃ τὸν λέοντα, ἀλλὰ ποῖα σύγκρισις τῆς δυνάμεως τοῦ Δαυὶδ καὶ τῆς τοῦ Κυρίου. Ὅστις ὄχι μόνον ἀνέστησε ἄλλους ὡς καὶ τὸν Λάζαρον, ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν, ἀφοῦ, ὡς ἔλεγεν, στὴν ἐξουσία τῆ δικῆ του ἦτο ν' ἀποθάνῃ καὶ ν' ἀναστηθῇ. Οἱ Βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ ἐὰν ἐθαυμάσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὡς ἔχοντες δυνάμιν τινα, τὴν ὁποίαν ὅμως ἐξήσκησαν ἐπὶ τῶν ὑπηκόων των, ἐν τούτοις ἡ ἐξουσία των αὐτῇ παρῆλθεν. Οὕτω ὁ Μ. Ναπολέων ἀπέθανε σ' ἓνα ἐρημονῆσι καὶ τόσοι ἄλλοι πολλοὶ ἀδόξως ἀντιπαρῆλθον καὶ τοιαύτη ἀσφαλῶς τύχη ἀναμένει καὶ τοὺς σημερινοὺς ἡγεμόνας, ὅσοι, ὡς ὁ Ναπολέων, ἐπιδιώκουν διὰ πυρός καὶ σιδήρου πρὸς ἱκανοποίησιν ἀτομικῶν φιλοδοξιῶν καὶ ὑλικῶν συμφερόντων νὰ κατακτῆσουν λαοὺς, βυθίζοντες τόσον κόσμον εἰς τὴν δυστυχίαν. Ὁ Σωτὴρ ὅμως τιμᾶται καὶ θὰ τιμᾶται αἰωνίως ὡς ἐνδοξος Βασιλεὺς (Λουκ. α', 33).

Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Θεάνθρωπος, ὅστις ἐγνώριζε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους χωρὶς νὰ τοὺς ἰδῇ, ὡς τὸν Ναθαναὴλ ὑπὸ τὴν συκῆν (Ἰωάν., α', 49), τὸν Ζακχαῖον ἐπὶ τῆς συκομορέας (Λουκ. ιθ', 1-10). Ἐνεβάθυνε στὰς σκέψεις τῶν ἀνθρώπων (Ματθ. θ', 4). Ἐγνώριζε ὅτι ὁ Ἰούδας θὰ τὸν ἐπρόδινε (Ἰωάν. ιγ', 26). Ὁ Παντοδύναμος οὗτος Βασιλεὺς θὰ ἐκπληρώσῃ ὅλας τὰς μεγάλας προρρήσεις ὅταν θὰ ἐπανέλθῃ. Θ' ἀνοίξῃ τοὺς οὐρανοὺς καὶ διὰ τῆς μεγάλης Του φωνῆς θὰ καλέσῃ πρὸς ἑαυτὸν ὅλους τοὺς πιστοὺς Του. Σὲ

μιὰ στιγμή θά μεταμορφωθοῦν ὅλοι καί θά ὑψωθοῦν πρὸς τὸν οὐρανὸν (Α΄ Θεσσαλ. δ', 14). Καί θά κατέλθῃ διὰ νὰ καθίσῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου του καί διὰ νὰ κρίνῃ ὅλα τὰ ἔθνη (Ματθ. κε', 31-46). Βλέπει τὸ πᾶν, ἀκούει τὸ πᾶν, γνωρίζει τὸ πᾶν, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τὸν φοβηθῶμεν καί νὰ τὸν ἀγαπήσωμεν, διότι μιὰ μέρα θά εἶναι ὁ κριτῆς μας.

2) Βασιλεὺς ταπεινὸς καὶ πρᾶος. Εἶναι ξένος πρὸς τὰ ψευδῆ καὶ μάταια μεγαλεῖα τοῦ κόσμου. Ἔρχεται χωρὶς καμμίαν ἐπίδειξιν, καθήμενος ἀφελέστατα εἰς ἓνα πῶλον, καὶ οὐχὶ ἐπὶ πολεμικῶν ἀρμάτων συρομένων ὑπὸ λεόντων, ὡς ἐκάθητο ὁ Ἡλιογάβαλος, οὔτε καὶ ἐπὶ βασιλικῶν ἀμαξῶν, συρομένων ἀπὸ ἐλεφάντων, ἐφ' ὧν ἐκάθητο ὁ Λούκουλλος, ἀλλὰ καὶ ἐνῶ εἶναι Ἐκεῖνος ὁ Ὅποιος διακονεῖται ὑπ' Ἀγγέλων καὶ ἔχει θρόνον τὸν οὐρανὸν καὶ ὑποπόδιον τὴν γῆν, ἐν τούτοις δὲν ἔχει «ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ», οὔτε ἓνα ὀβολὸν διὰ νὰ πληρώσῃ τὸν φόρον τοῦ Καίσαρος. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ πρᾶος, γλυκύς, εἰρηνικὸς καὶ τοιοῦτος πρέπει νὰ εἶναι καὶ πᾶς ὅστις πιστεύει εἰς Αὐτόν. Εἶναι Θεὸς συγκαταβάσεως πρὸς τοὺς ταπεινοὺς καὶ καλεῖ τούτους νὰ τοὺς ἀναπαύσῃ λέγων «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι ἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς» (Ματθ. ια', 28) καὶ προσθέτει ὅτι «μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶος εἰμὶ καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν» (Ματθ. ια', 29). Ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ κενοδοξία εἶνε μισητὰ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Θεοῦ καὶ ὀδηγοῦν χιλιάδας ψυχὰς εἰς τὴν αἰώνιον ἀπώλειαν. Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ!

3) Βασιλεὺς ἔνδοξος καὶ μεγαλειώδης. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐπευφημιῶν τοῦ λαοῦ, ὁ Ἰησοῦς εἰσέρχεται εἰς τὴν βασιλικὴν πόλιν. Καίτοι τόσοσιν ταπεινὰ καὶ χωρὶς πομπῶδης ἐπιδείξεως εἰσέρχεται, ἐν τούτοις δὲν ὑπῆρξε ποτὲ βασιλεὺς τόσοσιν ἔνδοξος καὶ ἄξιος ἐπίσης, ὅσον Αὐτός. Ὁ ἔνδοξος Ἰησοῦς τὴν δόξαν Αὐτοῦ δὲν τὴν ἐστήριξε ὡς οἱ Βασιλεῖς τῆς γῆς στὰ κόκαλλα καὶ στὸ αἷμα τῶν ὑπηκόων του, ἀλλ' εἰς τὸν Ἐαυτὸν του, ὅστις ἐθυσίασεν Ἐαυτὸν καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν καὶ δόξαν. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Βασιλεὺς τῶν καρδιῶν, τῶν ψυχῶν, τῶν συνειδητήσεων, ἰδοὺ διατὶ λείπει καὶ ἡ ἐξωτερικὴ δόξα. Καὶ ναὶ μὲν τώρα, ἐκτὸς τῶν ὀπαδῶν του, οἱ ὅποιοι τὸν λατρεύουν καὶ τιμοῦν, ὑπάρχουν καὶ οἱ ἀπορρίψαντες Αὐτόν, διὰ τοὺς ὁποίους εἶναι χωρὶς στέμμα, χωρὶς θρόνον, χωρὶς βασιλείαν, εἶναι «μὴ ἔχων εἶδος οὐδὲ κάλλος» (Ἡσ. γγ', 2), μὲ τὸν ἀκάνθινον στέφανον, τὴν κόκκινην χλαμύδα, ἐμπαιζόμενος, κολαφιζόμενος, ραπιζόμενος, βλασφημούμενος καὶ σταυρούμενος.

Καὶ τῆς ἀπορρίψεως καὶ ἀνταρσίας ταύτης ἰδοὺ τὰ ἀποτελέ-

ματα. Ἡ κατάντια τῆς σημερινῆς ἀνθρωπότητος μετὴν ἀγωνίαν καὶ τὴν ἀπειλήν, Θεός φυλάξοι, νέου πολέμου. Ἡ πόλις τῶν Ἱεροσολύμων ἀποκρούσασα τὸν Βασιλέα Χριστὸν ἔλεγε «οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰμὴ Καίσαρα» (Ἰωάν. ιθ', 15) καὶ ὑπέστη τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν πλήρη καταστροφήν της. Ὁ Κύριος, ὁ ὁποῖος εἶναι τώρα ἀπερριμμένος ὑπὸ τοῦ κόσμου, καὶ ἔχει θρόνον ἐπὶ τῆς γῆς μόνον τὰς καρδίας τῶν ἀγαπόντων Αὐτόν, θὰ ἐπανέλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ μετὰ μυριάδων Ἀγγέλων, διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀπειθεῖς καὶ ἀμείψῃ τοὺς πιστοὺς του κατὰ τοὺς ἰδίους του λόγους (Ματθ. κε', 31-46). Ἄλλ' ἄς σπεύσωμεν νὰ στέψωμεν Τοῦτον τώρα βασιλέα τῶν καρδιῶν μας, ἵνα ὅταν θὰ ἐπανέλθῃ αἰσθανθῶμεν τὴν χαρὰν νὰ βασιλεύσωμεν μετ' Αὐτοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

4. Βασιλεὺς τῆς εἰρήνης. Ὡς τοιοῦτος διαλύει τὰ νέφη τῶν σπαρασσομένων ἀπὸ διαφόρους θλίψεις καὶ στενοχωρίας καρδιῶν, αἱ ὁποῖαι προσφεύγουν εἰς Αὐτόν, ἐπίσης δὲν κατοικεῖ εἰμὴ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν εἰρηνευόντων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν εἰρήνην τῆς συνειδήσεώς των, διότι ζῶσι κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπεριορίστως ἀγαποῦν τοὺς πάντας καὶ συντελοῦν εἰς τὴν εὐτυχίαν αὐτῶν. Ὡς βασιλεὺς τῆς εἰρήνης, ὁ Σωτὴρ, δὲν μπορεῖ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὰς ψυχὰς τὰς κατεχομένας ὑπὸ αἰσθήματος μίσους ἢ ἔχθρας κατ' ἄλλου ἀνθρώπου, κοινωνία δὲ καὶ κράτη μετὰ πολεμικὰς καὶ ταραχοποιὰς διαθέσεις δὲν εἶναι χριστιανικά. «Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδω εἰς ἐσᾶς, οὐχὶ καθὼς ὁ κόσμος δίδει σᾶς δίδω ἐγώ. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά, μηδὲ δειλιάτω» (Ἰωάν. ιδ', 27). Ἐλθε Κύριε Ἰησοῦ, χάρισέ μας τὴν ἀταραξίαν τῆς καρδίας μας, καὶ μαζί μετὰ τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς μας, χάρισε καὶ τὴν εἰρήνην τῆς πατρίδος μας, εἰρήνην παντοτεινὴν καὶ ἔνδοξον, τῆς ὁποίας ἔχομεν τόσῃν μεγάλην ἀνάγκην.

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἡ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα, ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδονται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

Τὰ ιστορικά γεγονότα τῆς Κρήτης

Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΟΙΚΟΜΕΝΙΣΜΟΥ

ΜΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Μιά επίσκεψις εἰς ἓνα προσκύνημα

Τὰ βυζαντινὰ λάβαρα καὶ οἱ σημαῖες μὲ τὸν βυζαντινὸν ἐπίσης ἀετὸν ποῦ ὑψώθησαν καὶ ἐκυμάτιζαν ἐπὶ δέκα καὶ πλέον ἡμέρας εἰς τὰς εἰσόδους τῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἁγίου Μάρκου εἰς τὸ Ἡράκλειον, ἔδιδαν τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἐντύπωσιν ἐνὸς ἐξαιρετικοῦ γεγονότος καὶ προκαλοῦσαν μίαν βαθεῖαν καὶ πηγαίαν συγκίνησιν. Καὶ ὑπῆρξε πράγματι ἱστορικὸν γεγονός διὰ τὴν ἡρωϊκὴν μεγαλόνησον Κρήτην καὶ τὸ Ἡράκλειον ἰδίως, ἡ συγκέντρωσις τόσων διακεκριμένων προσωπικοτήτων, ποῦ ἀποτελοῦσαν μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὁρθόδοξοι ἱεράρχαι, ἀντιπροσωπεύοντες ὅλα τὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὰς αὐτοκεφάλους ἐκκλησίας τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὰς συγγενεῖς πρὸς αὐτὴν ἐκκλησίας καὶ διαπρεπεῖς κληρικοὶ καὶ θεολόγοι καθηγηταὶ ἄλλων ἐκκλησιῶν, ὅπως τῶν προτεσταντῶν ἰδίως καὶ παρατηρηταὶ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας, συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν πρώτην αὐτὴν μεγάλην πόλιν τῆς Κρήτης καὶ διεσκέφθησαν ἐπὶ ζητημάτων γενικωτέρας ἀλλὰ καὶ εἰδικωτέρας πολλαπλῆς πάντως μορφῆς, εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ οἰκουμενικοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος. Αὐτὸ ἰδίως τὸ πνεῦμα τοῦ οἰκουμενισμοῦ σὲ ὅλες του τίς ἐκδηλώσεις καὶ σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, πολιτικῆς, ἐκκλησιαστικῆς, οικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ὑπῆρξε ἡ κυριαρχοῦσα πνοή καὶ ἡ βάση τῶν ὅλων συζητήσεων. Ἄνοιγμα καρδιῶν καὶ συναισθημάτων καὶ σκέψεως, διεύρυνσις ἐνεργειῶν, διαπλάτυνσις τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου, πολλαπλασιασμός τῶν ἀγαθῶν προσπαθειῶν καὶ ἐκδηλώσεων, ἀμβλυνσις τῶν ἀγόνων συζητήσεων καὶ ἐξάπλωσις τῆς ἀγάπης ἰδίως, ἰδοῦ εἰς τί συνοψίζεται ὁ οἰκουμενισμὸς καθὼς ἐξήρθη ἀπὸ τοὺς συνέδρους τοῦ Παγκοσμίου συμβουλίου καὶ ἀπὸ μέρους τῶν διαφόρων ἀγορητῶν. Πρῶτοι ἐκ τῶν ἀγορητῶν ὑπῆρξαν ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντῖνος, κηρύξας πανηγυρικῶς τὴν ἐναρξίν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος διὰ λόγου πυκνοῦ, σοφοῦ καὶ ἐμπεριστατωμένου περιεχομένου. Ποῖα ὑπῆρξαν τὰ θέματα ποῦ συνεζήτηθησαν συγκεκριμένως εἰς τὰς μακρὰς συνεδρίας τῆς αἰθούσης τῆς ἱστορικῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἁγίου Μάρκου καθὼς καὶ οἱ

κυριώτεροι ἐκφωνηθέντες λόγοι εἶναι γνωστόν ἤδη. Ὑπῆρξαν πράγματι θέματα, συμβαδίζοντα παρά τὴν θεωρητικὴν ἐμφάνισιν τῶν πολλῶν ἐξ αὐτῶν, πρὸς τὰς σημερινὰς περιστάσεις τοῦ κόσμου καὶ τῆς κοινωνίας καὶ θίγοντα περιπλόκουσ καταστάσεις ποῦ ἀντιμετωπίζει σήμερον ἡ παγκόσμιος ἀνθρωπότης. Ἐτέθησαν ἐπὶ πλέον βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ διεξαχθοῦν συζητήσεις ἐπ' ἄλλων ζητημάτων κατὰ τὴν προσεχῆ σύνοδον τοῦ Συμβουλίου εἰς Οὐψάλαν τῆς Σουηδίας. Διὰ τὸν ἑλληνικὸν χριστιανισμόν ποῦ ἀντιπροσωπεύθη εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Ἡρακλείου, χωρὶς νὰ στερεῖται ἐνδιαφέροντος οὐδὲν ἐκ τῶν συζητηθέντων προβλημάτων, τὸ μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον ἐπροκάλεσε δι' αὐτὸν τὸ πρόβλημα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ συγκεκριμένως τῶν ἐγγυήσεων διὰ διεθνοῦς συμφωνίας τῆς ἐλευθέρας προσελεύσεως καὶ εἰσόδου εἰς τοὺς Ἀγίους Τόπους.

Ἄλλ' ἂν τὸ Ἡράκλειον τῆς Κρήτης ἔζησεν ἱστορικὴς πράγματι ἡμέρες μὲ τὴν συγκέντρωσιν ἀντιπροσώπων τόσων ἐκκλησιῶν, ἡ Διάσκεψις αὐτῆ ὑπῆρξεν τουτοχρόνως καὶ μία εὐκαιρία διὰ τοὺς ἐκπροσώπους τοὺς προερχομένους ἀπὸ τὰς τελευταίας γωνίας καὶ τῶν πέντε ἡπείρων νὰ γνωρίσουν ἓνα τμῆμα τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὸν ἀκατάλυτον καὶ διατηρημένον εὐλαβῶς πάντοτε πολιτισμόν του.

Καὶ ἔζησαν τὸν πολιτισμόν αὐτὸν οἱ σύεδροι πάσης φυλῆς ἀλλὰ τῆς μιᾶς πάντοτε θρησκείας, τῆς χριστιανικῆς, ἐπισκεπτόμενοι κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου μνημεῖα, ἀνάκτορα, ἀρχαίαν ζωὴν, ποῦ παρέμεινεν ἀμετάβλητη καὶ εἶδον παραδόσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων συνεχίζεται καὶ ἡ σημερινὴ ζωὴ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἡρωϊκῆς μεγαλονήσου. Ἡ ἐπίσκεψις τῶν εἰς τὴν Κνωσὸν καὶ τὴν Φαιστόν μὲ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Βασιλέως Μίνωα καὶ τὰ ἐρείπια τοῦ Μινωϊκοῦ πολιτισμοῦ ὑπῆρξε διὰ τοὺς ἱεράρχας καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου—κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν ἰδίων—ἓνα ἀναβάπτισμα ψυχικὸν καὶ πνευματικόν, διὰ τὸ ὅποῖον ἤξιζε ὁ κάματος τοῦ μακρυνοῦ πρὸς τὴν Κρήτην ταξειδίου τῶν.

Ὅ,τι ἐπροκάλεσεν ἐπίσης εἰς τὰ μέλη τοῦ παγκοσμίου αὐτοῦ Συμβουλίου ἐντύπωσιν βαθεῖαν ὑπῆρξεν ἡ ἐπίσκεψις τῶν εἰς ἓνα ἄλλο κέντρο, ποῦ ἀποτελεῖ ἐκδήλωσιν ἑνὸς συγχρόνου πνεύματος καὶ πολιτισμοῦ καὶ τὴν δημιουργίαν ἀσφαλῶς μιᾶς νέας χριστιανικῆς ζωῆς καὶ παραδόσεως.

Τὸ Μοναστήρι τῆς Παναγίας τῆς Καλυβιανῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὴν ἀρχαίαν Φαιστόν. Οἱ ἐπισκέπτες του σύεδροι ἐδοκίμασαν ἐκπληξιν ἀντικρῶζοντες, περιορχόμενοι, πληροφορούμενοι καὶ ἐρχόμενοι σὲ ἐπαφῇ μὲ τὸ μοναστήρι αὐτὸ καὶ μὲ τὰ ἰδρύματά του τὰ

ἐκκλησιαστικά, τὰ φιλανθρωπικά, τὰ ἀνθρωπιστικά καὶ τὰ κοινωνικά, ποὺ στεγάζονται ὑπὸ τὴν θερμὴν καὶ ζωογόνον πνοὴν τῆς θαυματουργοῦ Παναγίας. Τὸ πνεῦμα τῆς λειτουργίας τῶν ἱδρυμάτων αὐτῶν σύμφωνα πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ οἰκουμενισμοῦ. Ἡ ἀγάπη εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἡ ὑπακοή εἰς τὶς ἐντολές του αὐτὲς κυριαρχεῖ, καθὼς διέγνωσαν κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν των εἰς τὸ μοναστήρι μετὰ τὰ πολλαπλῆς διαφορετικῆς ἀποστολῆς ἱδρύματά του οἱ σύνεδροι τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν ἐκκλησιῶν. Ἡ βαθεῖα καὶ εἰλικρινὴς πίστις πρὸς ἓνα κοινὸ ἰδανικὸ ποὺ εἶναι ἡ ἀλήθεια, τὸ φῶς καὶ ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός, ἀποτελεῖ τὸ ἐσωτερικὸν κίνητρον, ἐπὶ τῇ βιάσει τοῦ ὁποίου λειτουργεῖ καὶ ἐκδηλώνεται ὁ κόσμος τοῦ μοναστηρίου καὶ τῶν ἱδρυμάτων του. Ὁρφανοτροφεῖον, Γηροκομεῖον, Οἰκοκυρικὴ Σχολή, ἐκπαιδευτήριον, παιδικὴ προστασία, οἰκοτροφεῖα ἀποτελοῦν τὰ κυριώτερα ἱδρύματα, τὰ ὁποῖα ἐπεκτείνονται ὁλοῦν καὶ πληθύνονται καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἐκδηλώνεται ἡ ἀνατολὴ τῆς ζωῆς μετὰ τὰ παιδάκια καὶ τὴν πρώτην νεότητα, καὶ ἡ δύσις μετὰ τοὺς γέροντάς των. Ἄλλ' ὅ,τι ἐπροκάλεσεν μία πραγματικὴν ἀκτινοβολίαν πρὸς τοὺς ξένους ἐπισκέπτας τῶν ἱδρυμάτων αὐτῶν ὑπῆρξεν ὁ δημιουργὸς καὶ ὁ ἐμπνευστὴς τοῦ τόσο μεγάλου ἔργου ποὺ τιμᾷ τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου. Ὁ μητροπολίτης Τιμόθεος Παπουτσάκης. Κάτω ἀπὸ ἓνα ταπεινὸν ράσο μιᾶ μεγάλη ψυχὴ καὶ μιᾶ φλόγα ποὺ ἀγκαλιάζει μετὰ τὴν λάμψιν καὶ τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς καὶ ἐμψυχώνει, μιᾶ ζωὴ προορισμένη νὰ ἐκδηλωθῇ πολλαπλῶς εἰς τὸ μέλλον ὑπὸ πνεῦμα χριστιανικὸν καὶ κοινωνικόν. Ἡ γλυκειὰ καὶ βιβλικὴ μορφή τοῦ ἐμπνευστοῦ τῆς μεγαλειώδους αὐτῆς ἐκδηλώσεως ἐπροκάλεσε τὸν θαυμασμὸν τῶν ξένων ἐπισκετῶν.

Συνοδεύοντες κατ' εὐτυχῆ συγκυρίαν τοὺς ξένους τοῦ Συμβουλίου εἰς τὴν ἐπίσκεψίν των ποὺ στάθηκε προσκύνημά των ἀληθινόν, ἀκούσαμε νὰ ἐκφράζονται μετὰ ἔκστασιν καὶ θαυμασμὸν δι' ὅ,τι ἐπετέλεσε μία πραγματικὴ πίστις πρὸς τὸν Χριστὸν, ἡ πίστις τοῦ «δεσπότη», καὶ μιᾶ φλογερῆ ψυχῇ δονουμένη διαρκῶς μετὰ συγκινήσεις καὶ μετὰ τὴν ἀγάπην, αὐτὴν τὴν οἰκουμενικὴν ἀγάπην, πρὸς τὸν κόσμον τῶν δυστυχισμένων, τῶν ἐγκαταλειμμένων, τῶν ὀρφανῶν, τῶν κατατρεγμένων παιδιῶν ἰδίως ἀλλὰ καὶ τῶν γερόντων, ποὺ ζοῦν μετὰ τὴν ἐλπίδα νὰ βροῦν χριστιανικὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς των. Ἐξῆτα πέντε τὰ ὀρφανὰ καὶ ἀπροστάτευτα ἀπὸ τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν οἰκογένειαν, σαράντα οἱ κοπέλλες ποὺ μορφώνονται σὲ οἰκοκυρές, σαράντα οἱ γέροντες ἄνδρες καὶ γυναῖκες ποὺ ζοῦν σχυμμένοι ὑπὸ τὸ βάρος τῶν νεανικῶν των ἀναμνήσεων καὶ μετὰ τὴν πίστιν των πάντοτε διὰ τὴν εἰρηνικὴν αὔριον. Ὅλα τὰ πρόσωπα αὐτὰ μαζὶ μετὰ τὰ πρόσωπα ποὺ ἀποτελοῦν τὰ στελέχη τῆς διοικήσεως, ἀπὸ τὴν ἀκάματῃ ἡγουμένη τοῦ μοναστηριοῦ ἕως τὴν τελευταίαν δόκιμον, ζοῦν ὡς μιᾶ οἰκογένεια ἀρμονικά, ὑπὸ συνῆχες

και ατμόσφαιρα ανάλογη προς την ηλικία και τον ψυχικόν τους κόσμο. Οί ξένοι επισκέπτες του Συνεδρίου έχαρηξαν την χαράν των μικρών ὄρφανων, που ἔπαιζαν και τραγουδοῦσαν με συντροφιά τις κοῦκλες των και την ἄλλη ἀνάλογη διακόσμησι τοῦ θαλάμου των. Ἐσταμάτησαν ἐν συνεχείᾳ μπροστά στην ἐργασία των κοριτσιῶν τῆς οἰκοκυρικῆς σχολῆς και αἰσθάνθησαν βαθεῖα συγκίνηση ἀγκαλιάζοντας με τὰ βουρκωμένα ἀπό συγκίνησιν μάτια των την παράταξι τῆς γεροντικῆς ἡλικίας μπροστά στην πόρτα των θαλάμων των και ὑπό την φωτεινὴν ἀκόμη ατμόσφαιρα τοῦ προχωρημένου ἔστω δειλινοῦ. Δημιουργία μιᾶς καινούργιας ζωῆς και διαρκῆς ἔνεσις χαρᾶς στη ζωὴ που βρίσκεται πρὸς την ὄψιν της. Καὶ ἕως τὰ χεῖλη ὄλων ἀνέβηκεν με σεβασμὸ και με ἐκδήλωσιν θαυμασμοῦ τὸ ὄνομα τοῦ δημιουργοῦ των, τοῦ «δεσπότη».

Ἐγκαταλείψαμε τὰ ἰδρύματα αὐτὰ συνοδεύοντας τοὺς ἐπισκέπτας μέλη τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν με τὸ συναίσθημα τοῦ θαυμασμοῦ διὰ τὸν ἄνθρωπο, τὸν ἱεράρχη, με τὴν πλήρη κατανόησιν τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τοῦ λειτουργοῦ τοῦ Ὑψίστου.

Τὴν ἕκστασιν ὄλων μας δι' ὅ,τι ἀντικρύσαμε τὴν διέκοψε ὁ ἦχος μιᾶς καμπάνας. Ἐσήμεινε τὴν στιγμή ἐκείνη ὁ ἔσπερινός. Ὁ Ρῶσος ἀντιπρόσωπος μητροπολίτης Λέβινγκραντ κ. Νικόδημος ἐπροθυμοποιήθη νὰ τελέσῃ τὸν ἔσπερινὸν αὐτὸν εἰς μίαν ἐκκλησίαν με τόσῃν ἱστορίαν, τὴν ἐκκλησίαν τῆς θαυματουργοῦ Παναγίας τῆς Καλυβιανῆς. Παρακολοθησαμε ὄλοι τὸν ἔσπερινὸν αὐτὸν, που ἦταν μιὰ ἀληθινὴ μυσταγωγία σὲ μιὰ ατμόσφαιρα παγχιριστιανικῆς και πανανθρωπίνης ἐνότητος και ἀγάπης. Ἡ ἀκτινοβολία τοῦ ἔργου τοῦ δημιουργοῦ ἀρχιερέως μας συνῴδισε κατόπιν μέχρι τοῦ κέντρου τῆς μεγάλης κρητικῆς πόλεως τοῦ Ἡρακλείου.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι, ὅτι ἐκυκλοφόρησεν ὁ ἔβδομος κατὰ σειρὰν τόμος τῶν ἐκδόσεων τῆς «Ἐκκλησίας», «Ἀδολεσχία Φιλόθεος» τοῦ Εὐγενίου Βούλγαρη (Μέρος Γ') ὅστις και ἀπεστάλη εἰς ὄλας τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις πρὸς δωρεὰν διανομὴν εἰς τοὺς αἰδεσιμ. ἱερεῖς.

Παρακαλοῦνται οἱ αἰδεσιμ. Ἐφημέριοι ὅπως φροντίσουν νὰ τὸν παραλάβουν ἀπὸ τὰ οἰκεῖα Μητροπολιτικὰ Γραφεῖα.

(Ἐκ τοῦ «Ἐφημερίου»)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

98. Εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἄρραβῶνος καὶ πρὸ τοῦ «Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν...» πρέπει νὰ ψάλλεται τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου;

99. Εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου καὶ πρὸ τοῦ «Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία...» πρέπει νὰ ψάλλεται τὸ κοντάκιον τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου; (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Β. Πανοπούλου).

Ἡ ψαλμωδία τοῦ ἀπολυτικίου τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἄρραβῶνος, καθὼς καὶ ἡ ψαλμωδία τοῦ κοντακίου τοῦ ἰδίου ἁγίου πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀκολουθίας τοῦ στεφανώματος ἐπικρατεῖ σήμερα σὲ πολλὰ μέρη. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἄσχετο πρὸς τὴν μνεῖα τῶν ἁγίων «θεοστέπων βασιλέων καὶ ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης» κατὰ τὴν ἀπόλυσι καὶ πρὸς τὴν ἀναφορὰ στὴν «χαρὰν ἐκείνην, ἣν ἔσχεν ἡ μακαρία Ἑλένη ὅτε εὔρε τὸν τίμιον σταυρόν», γὰρ τὴν ὁποία γίνεται λόγος στὴν δευτέρα εὐχὴ τοῦ στεφανώματος. Καὶ στὴν περίπτωσι τῆς ἀπολύσεως καὶ τῆς εὐχῆς καὶ στὴν ψαλμωδία τῶν τροπαρίων δίκαια διερωτᾶται κανεῖς ποῖα εἶναι ἡ σχέσι τῶν δύο αὐτῶν ἱερῶν προσώπων πρὸς τὸ γάμο καὶ τὴν ἀκολουθία του. Ὁμολογουμένως δὲ εἶναι τόσο περιέργος ὁ συσχετισμὸς πού ἐγινε καὶ παρατραβηγμένος, ὥστε δὲν θὰ ἤϋχτο κανεῖς τὴν διάδοσι αὐτῆς τῆς πράξεως, ὅσο κι' ἂν ἡ εὐλάβειά του πρὸς τοὺς πρώτους χριστιανοὺς βασιλεῖς θὰ ἦταν μεγάλη.

Γιατὶ ἄραγε εἰσῆχθησαν τὰ τροπάρια αὐτὰ στὴν ἀκολουθία τῶν μνήστρων καὶ τοῦ γάμου; Ὁ πρῶτος λόγος εἶναι φαίνεται συναφῆς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴ τῶν θεοτοκίων, γὰρ νὰ ὁποία μιλήσαμε στὴν ἀπάντησι στὴν ὑπ' ἀριθμ. 96 ἐρώτησι. Ἡ ἀκολουθία τοῦ γάμου δὲν εἶχε ἰδικὰ τῆς τροπάρια. Ἡ συνήθεια ὅμως ἀπαιτοῦσε τὴν ψαλμωδία κάποιου τροπαρίου. Ὡς τέτοιο εἰσάγεται σὲ μερικὰ χειρόγραφα «τὸ τροπάριον τῆς ἡμέρας» (Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν 663 καὶ Σ. 64) ἢ «τὸ ἀπολυτίκιον καὶ κοντάκιον τῆς ἡμέρας» (Ἐθνικῆς 849, Καΐρου 1070, Μετοχίου Ἀγ. Τάφου 8, Παντελεήμονος 364, 780, Παντοκράτορος 149 καὶ Σινᾶ 698). Ἀλλὰ τὰ τροπάρια τῆς ἡμέρας δὲν μποροῦσε νὰ ἔχουν σχέσι μὲ τὴν ἀκολουθία τοῦ γάμου, γι' αὐτὸ σὲ μερικὰ χειρόγραφα ἀπαντᾷ μαζὶ μὲ αὐτὰ καὶ τὸ ἀπολυτίκιον καὶ τὸ κοντάκιον τοῦ ἁγίου Κωνσταντί-

νου (Ἐθνικῆς Ἀθηνῶν 5' 64, Μετοχίου Ἀγ. Τάφου 8 καὶ 615, Παντοκράτορος 149 καὶ Σινᾶ 996) ἢ καὶ μόνο τὰ τροπάρια τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου (Ἐθνικῆς Ἀθηνῶν 829), ὅπως γίνεται σὲ πολλὰ μέρη καὶ σήμερα. Γιατὶ τώρα τὸ τροπᾶριο τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἐθεωρήθη σχετικώτερο; Πρῶτον, οἱ ἅγιοι Κωνσταντίνος καὶ Ἑλένη χαρακτηρίζονται ὡς «θεόστεπτοι» καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτὸς ὑπενθύμιζε τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ στέψι τῶν νεονύμφων, ὅπως καὶ οἱ οὐρανόθεν καταπεμφθέντες στέφανοι στοὺς ἁγίους Τεσσαράκοντα μάρτυρες ὑπενθύμιζαν τὸ ἴδιο πρᾶγμα, γι' αὐτὸ καὶ γίνεται μνεία τῶν στῆν δευτέρα εὐχῆ τοῦ γάμου. Δεύτερον, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσα γνώμη ἢ βυζαντινὴ ἀκολουθία τοῦ γάμου συνεταιχθῆ κατ' ἀρχὰς γιὰ τὴν στέψι τῶν βασιλέων, γι' αὐτὸ καὶ σὲ πολλοὺς κώδικες ἢ ὅλη ἀκολουθία φέρει τὸν τίτλο «τάξις γινομένη ἐπὶ μνήστροις βασιλέως καὶ λοιπῶν ἀνθρώπων» (Ἐθνικῆς Ἀθηνῶν 662 καὶ 1910 καὶ Παρισίων Κοισλ. 213) καὶ σὲ πολλοὺς ἄλλους προβλέπεται ἡ ψαλμωδία βασιλικῶν ψαλμῶν, ὅπως τοῦ 20οῦ («Κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεὺς...») καὶ τοῦ 8ου («Κύριε, ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῆ...»). Σὲ ἐπίδρασι δὲ ἀκριβῶς τῶν βασιλικῶν γάμων ὀφείλεται καὶ ἡ μορφή πού προσέλαβαν τὰ στέφανα στοὺς βυζαντινοὺς κατὰ τὴν μαρτυρίαν Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, καὶ στοὺς Σλάβους, ὅπου ἔχουν τὴν μορφή πραγματικῶν βασιλικῶν στεμμάτων, ὡς καὶ ἡ περιζῶσι τοῦ νυμφίου μὲ σπάθην, πού τὴν μαρτυροῦν πολλὰ χειρόγραφα καὶ πού ἐγένετο μέχρι τὰ τελευταῖα χρόνια στὰ μέρη τοῦ Πόντου. Ἀλλὰ καὶ ἀσχέτως πρὸς τὴν ἱστορικὴ τῆς προέλευσι ἢ ἀκολουθία τοῦ γάμου ἔχει ἔντονο βασιλικὸ χρώμα. Τὸ νέο ζεῦγος μὲ τὴν εἰσοδὸ του στὸν γάμο λαμβάνει κυριαρχία ἐπὶ τῆς κτίσεως καὶ τοῦ κόσμου, πού εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὴν πλήθυνσι τοῦ γένους κατὰ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς καὶ ἄρχετε...» (Γενέσεως α', 28). Τὶ φυσικώτερο λοιπὸν καὶ τὸ θεωρητικὸ καὶ τὸ ἱστορικὸ ὑπόβαθρο τῆς ἀκολουθίας τοῦ γάμου νὰ ὀδηγήσῃ στὴν ἀνάμνησι, καὶ ἐπομένως καὶ στὴν ψαλμωδία τῶν τροπαρίων, τῶν πρώτων χριστιανῶν «θεοστέπτων βασιλέων καὶ ἰσαποστόλων», τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς ἁγίας Ἑλένης;

100. Διατὶ στίς τελευταῖες αἰτήσεις τοῦ ἀποδείπνου καὶ τοῦ μεσονυκτικοῦ λέγει ὁ ἱερεὺς «Ἵπέρ τῶν ἐν θαλάσῃ καλῶς πλεόντων»; Τὶ σημαίνει τὸ «καλῶς»; (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Τ. Π.).

Ἡ φράσι αὐτὴ συνιστᾷ αἴτησι ὑπὲρ τῶν ταξιδευόντων στὴν θάλασσα χριστιανῶν καὶ εἶναι παράλληλη πρὸς τὴν φράσι «τοὺς

ἐν θαλάσῃ κυβέρνησον» τῆς ἰδιωτικῆς ἀνακεφαλαιωτικῆς τῶν αἰτήσεων αὐτῶν εὐχῆς. «Τοῖς μισοῦσι καὶ ἀδικοῦσιν ἡμᾶς συγχώρησον, Κύριε...», πού λέγεται («ἐν τοῖς κελλίοις») μετὰ τὴν ἀπόλυσι τοῦ ἀποδείπνου. Τὸ («καλῶς») ἀποτελεῖ προσδιορισμὸ τοῦ εἶδους καὶ τοῦ σκοποῦ τῶν «πλεόντων» καὶ λείπει ἀπὸ μερικὰ χειρόγραφα, γιατί φαίνεται δὲν ἦταν καὶ τότε σὲ πολλοὺς κατανοητὸ ποῖο εἶναι τὸ νόημα τοῦ ἐπιρρήματος αὐτοῦ. Ἄκουσα καὶ σήμερα μερικοὺς ἱερεῖς νὰ τὸ παραλείπουν καὶ ἔναν μάλιστα νὰ τὸ ἀντικαθίστῃ μὲ τὸ («κακῶς»), μὲ τὴν αἰτιολογία ὅτι οἱ («καλῶς») πλεόντες, δηλαδὴ ἐκεῖνοι πού κάνουν καλὸ ταξίδι, δὲν ἔχουν τόση ἀνάγκη τῶν δεήσεων τῆς Ἐκκλησίας ὅσο οἱ («κακῶς»), δηλαδὴ ὅσοι κινδυνεύουν στὸ ταξεῖδι, γιατί ἔτσι ἀντελαμβάνετο τὸ νόημα τῶν ἐπιρρημάτων. Ἡ φράσις ὅμως ἔχει ἄλλη ἔννοια : σημαίνει ἐκεῖνους πού ταξιδεύουν γιὰ καλοὺς σκοποὺς καὶ ὄχι τοὺς πειρατάς, πού κατὰ τὴν ἐποχὴ πού γράφηκαν οἱ αἰτήσεις αὐτὲς ἀποτελοῦσαν τὴν μάλιστα ἰδίως τῶν νησιῶν καὶ τῶν παραλίων πόλεων καὶ χωριῶν.

101. Διατὶ δὲν γίνονται γάμοι κατὰ τὸν μῆνα Μάϊον; (Ἑρώτησις Αἰδεσιμ. Δ. Πανάγου).

Πρόκειται γιὰ ἓνα πανάρχαιο εἰδωλολατρικὸ ἔθιμο, πού, κατὰ τὴν μαρτυρία τοῦ Πλουτάρχου καὶ ἄλλων συγγραφέων, ἐτηρεῖτο ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους. Ἀπὸ αὐτοὺς διεδόθη στὸν ἑλληνιστικὸ κόσμον καὶ στὸ Βυζάντιο καὶ ἔφθασε μέχρι καὶ στὴν ἐποχὴ μας. Εἶναι δὲ συνδεδεμένο μὲ τὴν δεισιδαίμονα πρόληψιν, ὅτι ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς τελέσεως τοῦ γάμου ἐξαρτᾶται καὶ ἡ μελλοντικὴ του καλὴ μὲν ἔκβασι ἢ ἡ ἡμέρα ἦταν εὐοίωνος, κακὴ δὲ ἢ ἦταν δυσοίωνος. Δὲν ξεύρομε ἀκριβῶς γιὰ ποῖον λόγον ὁ Μάϊος ἐθωρεῖτο ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους ἀκατάλληλος μῆνας γιὰ τὴν τέλεσι τῶν γάμων. Ἀπὸ τίς πολλὲς ἐρμηνεῖες πού δίδει ἐν προκειμένῳ ὁ Πλούταρχος φαίνεται ὅτι οὔτε καὶ οἱ Ρωμαῖοι τῆς ἐποχῆς του ἐγνώριζαν ἀκριβῶς τὸν λόγον. Πιθανώτερον φαίνεται ὅτι σ' αὐτὸ συνετέλεσε ἡ ἑορτὴ τῶν Λεμουριῶν, πού ἐωρτάζετο κατὰ τὸν μῆνα αὐτόν, καὶ πού ἦταν ἀφιερωμένη στοὺς χθονίους θεοὺς καὶ στοὺς νεκροὺς. Στους χριστιανικοὺς χρόνους ἡ παράδοσι αὐτὴ συνεχίσθη καὶ ἔγινε προσπάθεια νὰ ἐξηγηθῇ ἀπὸ τὸν λαὸ ὡς ὀφειλομένη στὴν ἑορτὴ τῆς ἁγίας Μαύρας (3 Μαΐου), πού τὸ ὄνομά της θύμιζε τὸ πένθος καὶ τὴν κακοτυχία, ἢ στὸ ὄνομα τοῦ μηνὸς αὐτοῦ, πού εἶναι σχεδὸν ὁμόηχο μὲ τὴν μαγεία, τὴν ὁποία θὰ ἔπρεπε νὰ φοβοῦνται ἰδιαίτερος οἱ μελλόνυμφοι, ἢ καὶ στίς κατὰ τὸν μῆνα αὐτὸν φυσικὲς σχέσεις ὀρισμένων ζώων, ἢ καὶ στὴν ἄλωσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως (29 Μαΐου), ἢ καὶ, καθὼς εἶδαμε, τὸ ἔθιμο αὐτὸ εἶναι κατὰ χίλια σχεδὸν χρόνια παλαιότερον ἀπὸ αὐτὴν.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη καὶ νὰ σημειώσῃ κανεὶς ὅτι τέτοιου εἴδους προλήψεις βρίσκονται σὲ φανερὴ ἀντίθεσι πρὸς τὴν χριστιανικὴ πίστι. Γιὰ τὸν πιστὸ δὲν ὑπάρχουν ἡμέρες καλὲς καὶ κακὲς ἢ μῆνες εὐνοϊκοὶ καὶ ἀποφράδες, ποὺ μποροῦν νὰ ἐπηρεάσουν καλῶς ἢ δυσμενῶς τὴν συζυγικὴ του ζωὴ. "Ὅλες οἱ ἡμέρες καὶ οἱ νύχτες ἀνήκουν στὸν Κύριο τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ποὺ «ἀποστέλλει τὸ φῶς καὶ πορεύεται» καὶ ποὺ «διεχώρισε ἀναμέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀναμέσον τοῦ σκότους», ὅπως διδάσκει ἡ ἁγία Γραφή καὶ ἐπαναλαμβάνουν οἱ εὐχὲς τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ οἱ χριστιανοὶ μποροῦν νὰ ἔλθουν σὲ γάμο κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου σὲ ὁποιαδήποτε ἡμέρα, μὴ παρατηρῶντας «ἡμέρας καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτοὺς» Γαλάτ. δ', 10). Ἐντελῶς διαφορετικὸ σκοπὸ καὶ χαρακτῆρα ἔχει ἡ ἀπαγόρευσις τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν τέλεσι γάμων κατὰ τὰς περιόδους τῶν Νηστειῶν.

Φ.

Μητροπολίτου Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

“ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ,,

Εἰς τόμους πέντε σελ. 2124

Ἦτοι λόγοι ἑορταστικοί, περιστατικοὶ κ.λ.π., ἄρθρα, Μελέται, τοῦ σοφοῦ καὶ ἀειμνήστου Ἱεράρχου.

Διατίθενται διὰ τοὺς αἰδεσιμωτάτους ἱερεῖς, κληρικούς, καὶ θεολόγους, πρὸς ἐμπλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης των, ἀντὶ δραχμῶν 200 ἐπὶ τρίμηνον, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Πληροφορία : Γράψατε εἰς «ΕΦΗΜΕΡΙΟΝ»

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΑΙΓΙΝΗΣ
«ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ»

Περὶ Παρθενίας*.

Προτροπὲς πρὸς Παρθένον

(Ἐπιστολὴ πρὸς Εὐσεβείαν Μοναχὴν)

Τὰ διανοήματα, ὅπως καὶ οἱ πόθοι καὶ λογισμοὶ αὐτῶν ποῦ δὲν ἀπόκτησαν ἀκόμη τελειότητα, εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποβάλλωνται σ' ἔλεγχον. Κι' ἔχουν χρέος νὰ φανερώσουν τοὺς πόθους, τοὺς λογισμοὺς καὶ τὰ διανοήματά τους πρὸς ἀνθρώπους ποῦ ἔχουν φωτισμένο νοῦ, γιὰ νὰ ἐλεγχθοῦν καὶ γιὰ νὰ ἐξακριβωθῇ ὁ χαρακτήρας τους καὶ γιὰ νὰ γίνῃ φανερὸ ποιά εἶναι ἀγαθὰ καὶ ποιά εἶναι κακὰ καὶ γιὰ νὰ ξεχωρισθοῦν τὰ γνήσια ἀπὸ τὰ κίβδηλα. "Ὅσοι δὲν τὸ κάνουν αὐτὸ βρίσκονται σὲ πλάνη καὶ διατρέχουν τὸν ἔσχατο κίνδυνον. "Ὅσοι προσφεύγουν σ' ἀνθρώπους ποῦ ἔχουν φώτιση Θεοῦ καὶ ποῦ εἶναι τέλειοι στὴν ἀρετῇ, ὀφείλουν, ἐξομολογούμενοι καὶ ζητῶντας τὴν συμβουλὴ τους, νὰ τοὺς ἐξαγορεύωνται μὲ κάθε εὐλικρίνεια κι' ἀπερίφραστα κι' ὀλοκάθαρα ὄχι μόνον αὐτά, ἀλλὰ καὶ τίς ἀφορμὲς ποῦ τὰ γέννησαν καὶ τίς ἠθικὰς καὶ τίς ὑλικὰς, γιὰ νὰ μπορέσῃ, ὅταν τ' ἀκούσῃ νὰ τὰ ἐξακριβώσῃ καὶ νὰ ἐλέγξῃ ὅσο εἶναι βολετὸ καλύτερα, νὰ διακρίνῃ τὸν πραγματικὸν τους χαρακτήρα, καὶ νὰ τὸν γνωστοποιήσῃ σ' αὐτὸν ποῦ ἐξομολογήθηκε καὶ ποῦ ζήτησε τὴν φωτισμένην του γνώμη. Καὶ τὴν γνώμην αὐτὴν ἐκεῖνος πρέπει νὰ τὴν φυλάξῃ σὰν θεῖαν ἐντολήν, γιὰτὶ βγῆκε ἀπὸ χεῖρ ἀνθρώπου ποῦ ἔχει τὴν φώτιση τοῦ Θεοῦ στοὺς λογισμοὺς του καὶ ποῦ τὸν περιλούζει καὶ τὸν καταλάμπει τὸ θεῖον φῶς καὶ τοῦ τὴν ὑπαγόρευσε σύμφωνα μὲ τὸν θεῖον νόμον. Ὁ παραβάτης τῆς ἐντολῆς τοῦ πνευματικοῦ του γίνεται παραβάτης τῆς θεῖας ἐντολῆς καὶ τοῦ θεοῦ νόμου. Κι' ἀλλοίμονό του καὶ τρισαλλοίμονό του! Ὁ Θεὸς ἅς τὸν σπλαγχνισθῇ...

* *

Τὰ διανοήματα, οἱ φαντασίαι καὶ οἱ πόθοι τῶν ἀνθρώπων ποῦ εἶναι πνευματικὰ καὶ ἠθικὰ ὑπανάπτυκτοι γίνονται οἱ πιδὸ μεγάλοι σκόπελοι, οἱ ἐπικινδυνότερες ζέρες, καὶ οἱ φοβερώτερες φυρονε-

* Συνέχεια ἀπὸ τὸ ὑπ' ἀριθ. 13 τεῦχος.

ριές, πού ἐξοκέλλουν και ναυαγοῦν σ' αὐτὲς τὰ καράβια τῶν ἄμαθων κι' ἀπρόσεκτων ταξιδευτῶν.

Οἱ κίνδυνοι ἀπὸ τοὺς πόθους τῆς καρδιάς κι' ἀπὸ τὰ φαντασιοκοπήματά του καθὼς κι' ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς τοῦ νοῦ του εἶναι πολὺ μεγάλοι, γιατί εἶναι ὕπουλοι. Πηγές τους εἶναι τὰ ἔργα πού κάνουν και τὰ ὅσα στοχάζονται, οἱ ὁρμές τῆς καρδιάς τους και οἱ ὁρμές τοῦ νοῦ τους : Σὰν νὰ μὴν ἔφθαναν δὲ οἱ πηγές αὐτὲς ἀπὸ τὸν ὑλικὸ και τὸν πνευματικὸ κόσμο, συχνὰ πηγάζουν κι' ἀπὸ κάποια ὑποβολή. Και τοὺς κινδύνους αὐτοὺς τοὺς διατρέχουν ὅλοι ὅσοι βαδίζουν ἀπρόσεκτα. Και οἱ κίνδυνοι αὐτοὶ γιὰ τὶς Παρθένας εἶναι φοβερώτεροι, ἐπειδὴ και λεπτότερες εἶναι και ἡ θέση τους εἶναι περίοπτη. Ἡ παρθένα πού τὴν ξεστρατίζουν ἀπὸ τὸν ἴσιο δρόμο οἱ πόθοι της, οἱ λογισμοὶ της και οἱ φαντασιοπληξίεις της εἶναι δύστυχη και διατρέχει τὸν κίνδυνο τῆς καταστροφῆς. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἐξετάζῃ τὰ πάντα μὲ μεγάλη προσοχή, γιατί κάτω ἀπὸ κάθε πόθο κι' ἀπὸ κάθε λογισμό κ.τ.λ. μπορεῖ νὰ κρύβεται, σὰν κάτω ἀπὸ κάποια πέτρα, τὸ φαρμακερὸ φίδι τοῦ ἠθικοῦ ξεπεσμοῦ και τῆς ἁμαρτίας και νὰ τῆς ἐπιτεθῇ. Ἔχει χρέος λοιπὸν νὰ μὴν ἀφήνῃ νὰ θρονιαζέται μέσα στὸ νοῦ της ἢ μέσα στὴν καρδιά της κανένας πόθος και κανεῖς λογισμὸς πού εἶναι ξένος πρὸς τὴν πολιτεία της και πού δὲν ἔχει καμμιά σχέση μὲ τὴν παρθενικὴ της ζωὴ. Νὰ προσέχῃ δὲ πολὺ κάθε της λαχτάρια και κάθε της λογισμό, κι' αὐτοὺς ἀκόμη πού ἔχουν ἀγιότητα, νὰ τοὺς ἐξομολογίεται σ' αὐτοὺς πού μποροῦν νὰ τοὺς κρίνουν και νὰ βγάλουν σωστὴν ἀπόφαση γι' αὐτοὺς· και νὰ μὴν προχωρῇ αὐτόβουλα και μὲ πεποίθηση στὸν ἑαυτὸ της σὲ τίποτα, γιατί διατρέχει ἔτσι τὸν κίνδυνο νὰ ξεγελασθῇ.

* *

Ἡ Παρθένα πού ἐζήλεψε τὴν ἡσυχῃ, σεμνὴ κι' ἀπέριττη ζωὴ ἔχει χρέος νὰ στολιζέται ἀπὸ τὴν σεμνοπρέπεια, γιὰ νὰ γίνεταί και ὑπόδειγμα ἀρετῆς και ἀκατάκριτη ἀπὸ τὸν κόσμο. Ὁ Μεγάλος Βασίλειος, συνιστώντας στὶς Παρθένας νὰ προσέχουν λέει· «Κι' ἔτσι ἡ Παρθένα προσέχοντας νὰ κάνῃ πάντα, κι' ὅταν εἶναι μόνη της κι' ὅταν εἶναι μαζί μὲ ἄλλους, αὐτὸ πού πρέπει στὸ Χριστό — κι' ὡς πρὸς τὴ γνώμη της κι' ὡς πρὸς τὴν κίνησή της κι' ὡς πρὸς τὴν μορφή της — θὰ συναναστρέφεται μὲ ἀπλότητα και μὲ καθαρότητα με τοὺς φίλους τοῦ Νυμφίου της».

Ὁ Βασίλειος θεωρεῖ τὴν Παρθένα τέλεια στὴν ἀρετὴ και πῶς ὁμοιωθῆκε μὲ τὸν Θεό· γι' αὐτὸ και τὴν ὀνομάζει «ἄγαλμα Θεοῦ», ζωντανὴ δηλαδὴ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τὴν προτρέπει δὲ και τῆς λέει· «Ἄς εἶναι ἡ ὁμιλία της γεμάτη σεμνότητα· γιατί πρέπει νὰ ναι ἀκέραιη μὲν ὅπως τὸ περιστέρι, φρόνιμη δὲ ὅπως τὸ φίδι». Ὁ

ἴδιος Πατέρας τὴν συμβουλεύει ἐπίσης μὲ τὰ ἐξῆς λόγια: «Ἡ πραγματικὴ Παρθένα θὰ ζῆ πάντα μὲ τέλεια τάξη καὶ προσοχή· πρέπει νὰ προστατεύῃ τὸν ἑαυτὴ της ἀπὸ κάθε ἐπαφή μὲ ἄνδρες καὶ νὰ κοιμᾶται πάντα μαζί μ' ἄλλες γυναῖκες, ἔχοντας πάντα στραμμένο τὸν νοῦ της καὶ τοὺς λογισμοὺς της πρὸς τὸν οὐρανὸ· καὶ ἔξω ὅλως διόλου ἀπὸ κάθε σωματικὴ κι' ὕλικὴ μέριμνα». Συμβουλεύει ἐπίσης τὶς Παρθένας νὰ προσέχουν πολὺ στὶς συναναστροφές τους μὲ ἀδελφούς, μήπως τυχὸν ἀκούοντας γιὰ τὸν Χριστό, τοὺς ἀγαπήσουν, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, στὸν ἴδιο βαθμὸ μὲ τὸν οὐράνιο Νυμφίον, καὶ προσβάλλουν ἔτσι τὸ κῦρὸς του. Συνέβηκε μάλιστα, μερικὲς, ἀνεπίγνωστα καὶ χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσουν, ν' ἀγαπήσουν τοὺς ὑπηρετές πολὺ περισσότερο κι' ἀπὸ τὸν Χριστό, κι' ἀπολησμονώντας τὸν οὐράνιον Νυμφίον τους, ποὺ μ' αὐτὸν μιὰ φορὰ γιὰ πάντα ἐνυμφεύθηκαν, νὰ γίνουν νύφες τῶν ὑπηρετῶν του. Πρέπει λοιπὸν νὰ προσέχουν, γιὰ νὰ μὴν ξεκλίνουν οὔτε πρὸς τὰ δεξιὰ οὔτε πρὸς τ' ἀριστερά, γιὰ νὰ μὴν παραπλανηθοῦν. Ἀλλὰ νὰ βαδίζουν καταμεσῆς τοῦ δρόμου, καὶ νὰ βλέπουν πάντα ἐμπρὸς τους ἔχοντας στόχο τους τὴν ἀρετὴ καὶ χωρὶς παραπατήματα· ὄχι σὰν ἄσοφες κι' ἀνόητες, ἀλλὰ σὰν πραγματικὰ σοφές, λογιάζοντας πὼς βαδίζουν ἀνάμεσα σὲ παγίδες πολλὰς, ἐπάνω σ' ἐπάλξεις φρουρίων· καὶ νὰ φροντίζουν καὶ νὰ προνοοῦν, μήπως ἀπὸ ἀναμελιὰ τους πατήσουν τὸ πόδι τους ἐπάνω σὲ καμμιὰ παγίδα, καὶ μήπως παραπατήσουν, καὶ πέσουν κάτω ἀπὸ τὸ τεῖχος καὶ πάρουν ἔτσι κακὸ θάνατο.

* * *

Ἡ Παρθένα πρέπει νὰ προσέχη πολὺ τὸν ἑαυτὸν της καὶ νὰ μὴν ξεθαρρεύεται ἀπὸ ὑπερβολικὴ ἐμπιστοσύνη πρὸς τὴν ἀρετὴ της· γιατί ἔτσι διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ πληγωθῆ θανάσιμα ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ δὲν τὸ περιμένει· ἄς προσέχη λοιπὸν μήπως πέσει κατὰ χάμα αὐτὴ ποὺ πιστεύει πὼς στέκεται καὶ πὼς γεροπατεῖ στὰ πόδια της. Πρέπει ἐπίσης νὰ βάζῃ χαλινάρι στὴν φαντασίαν της· καὶ νάχη τὸν νοῦ της νὰ μὴν πέρνουν ἀγέρα οἱ λογισμοὶ της καὶ νὰ ψηλάνη ὁ νοῦς της σὲ ψεύτικους κόσμους, σ' ἀνύπαρκτα ὕψη, σὲ πλαστοῦς οὐρανούς καὶ σὲ ψεύτικους Παράδεισους· οὔτε καὶ νὰ πλάττη μὲ τὴν φαντασίαν της ἰδανικοὺς τύπους· οὔτε καὶ ν' ἀφαιρῆται καὶ νὰ μεταρσιώνεται, καὶ μὲ τὰ φτερά τῆς φαντασίας της νὰ ταξιδεύῃ μακριὰ κι' ἀπόκοσμα, μὲ τὴν ἰδέαν πὼς βγαίνει ἔξω ἀπὸ τὴν σάρκα κι' ἔξω ἀπὸ τὴν ὕλικὴ πλάση.

Αὐτὲς ποὺ ταξιδεύουν ψηλά μὲ τὴν φαντασίαν τους, πέφτουν σὲ μεγάλη πλάνη· ἐπειδὴ ἡ φαντασία δὲν κάνει ποτέ της ἀπόκοσμον τὸν ἄνθρωπον, οὔτε κι' ἔξω ἀπὸ τὴν σάρκα του, ἀλλὰ τὸν σβουρίζει μέσα στὸν κόσμον καὶ τὸν κρατεῖ καθηλωμένο στὴ σάρκα του, ἐπει-

δὴ ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸν παίρνει τὰ ὕλικά του μ' αὐτὰ δημιουργεῖ τὰ φαντάσματά της. Ἄν μπορούσε ἡ φαντασία νὰ κἀνη ἐξώκοσμοις κι' ἐξω ἀπὸ τὴν σάρκα τους αὐτοὺς ποὺ αἰχμαλωτίζει, τότε θὰ μπορούσε νὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπιτύχῃ μονάχῃ της τὸν σκοπὸ ποὺ ἐπιδιώκει καὶ νὰ ὀδηγήσῃ τὸν ἄνθρωπο πρὸς τὸ τέρμα ποὺ ποθεῖ. Τότε ὅμως ἡ ἀρετὴ θάπαυε νάχῃ ὅποιαδήποτε σημασία, θὰ ἐξαναγκάζονταν δὲ ἡ Θεότητα νὰ ἐπικοινωνῇ μὲ τοὺς λογῆς λογῆς ἑναγεῖς κι' ἐξονείδιστους, ποὺ ἐκβιάζουν μὲ τὴν φαντασία τους τὶς θύρες τῶν οὐρανῶν !

Αὐτοὶ ποὺ κάνουν τέτοιους λογισμοὺς βλαστημοῦν, καὶ πέφτουν σὲ φοβερὴ πλάνη. Ἡ φαντασία μονάχα φαντασιοπληξίεσ γεννᾷ· καὶ οὔτε τὸν οὐρανὸ μᾶς φέρνει, οὔτε καὶ παρουσιάζει τὸν φαντασιόπληκτο μπροστὰ στὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ, οὔτε ξεσκεπάζει τὰ μυστήρια· οὔτε καὶ φορεῖ φτερὰ σὲ κανένα οὔτε καὶ τὸν κάνει ἐξώκοσμο κι' ἐξώσαρκον, ἀλλὰ τὸν περιπλανᾷ ἀπὸ ἐδῶ κι' ἀπὸ ἐκεῖ, καὶ ξεγελᾷ τοὺς ἀνόητους μὲ φεύτικες καὶ δολερὲς εἰκόνες καὶ ξεμωραίνει τὶς ἀνόητες ψυχές τους. Τὰ μεγαλοδύναμα καὶ τὰ ὑπερκόσμια ποὺ ἀνήκουν στὸν πνευματικὸν κόσμον, δὲν μπορεῖ νὰ τὰ παραστήσῃ καμμιά φαντασία γιατί δὲν προσπέφτουν στὰ αἰσθητήρια μας. Αὐτὰ ἀποκαλύπτονται ἀπὸ τὸν Θεό, μονάχα σ' αὐτοὺς ποὺ ἔχουν καθαρὴ καρδιὰ καὶ διάνοια.

Ἐπίδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ἄρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ ΒΙΤΑΛΗ

Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως—Πρεβέζης

ΡΗΜΑΤΑ ΖΩΗΣ ΑΙΩΝΙΟΥ

Κηρύγματα εἰς τὰ Εὐαγγέλια τῶν Κυριακῶν τοῦ ἔτους

Ἐπαινος—εὐλογία

τῆς ἹΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Τιμᾶται δρχ. 80

Πωλεῖται παρὰ τῷ Συγγραφεῖ (Πρεβέξαν) καὶ εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα Ὀρθοπευτικῶν Ἐκδόσεων.

Στὸ περιθώριο τῆς Ἁγίας Γραφῆς

ΤΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ

Ἡ ὁδὸς τῆς ἀγαμίας εἶναι τὸ μονοπάτι, ποῦ ἄνοιξε τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἡ πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας γιὰ λίγους. Τὸ παίρνουν οἱ μοναχοί, ἓνα μέρος τῶν κληρικῶν καὶ ὠρισμένοι λαϊκοί. Ὅλοι αὐτοὶ ἔχουν, μὲ ἐλεύθερη προαίρεσι, τάξει ὡς σκοπὸ τους δυὸ πράγματα ἀλληλένδετα: νὰ ἐπιδιώξουν καὶ νὰ ἐπιτύχουν, ὡς τὸ σημεῖο τῶν ἱκανοτήτων τους καὶ τοῦ μέτρου τῆς θείας χάριτος, τὴν πραγματοποίησι τῶν ἀκραίων εὐαγγελικῶν ἀρετῶν καὶ τὴν ἀνάλωσι τοῦ ἑαυτοῦ τους στὴ γενικώτερη διακονία τῆς Ἐκκλησίας, ἀπερίσπαστοι ἀπὸ τὶς μέριμνες τῆς «κατ' οἶκον Ἐκκλησίας», ποῦ εἶναι ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια.

Ὁ βίος τους εἶναι ἀσκητικὸς ἀπὸ κάθε πλευρά, στερημένος ἀπὸ τὶς χαρὲς καὶ τὴν ἀνάπαυσι τοῦ κόσμου. Εἶναι οἱ, μὲ ὅλη τὴ σημασία τῆς ἀποστολικῆς φράσεως, «τὴν νέκρωσιν τοῦ Κυρίου ἐν τῷ σώματι αὐτῶν περιφέροντες», προκειμένου νὰ πραγματοποιήσουν στὴ ζωὴ τους τὶς πολυτελεῖς ἀρετὲς τοῦ χριστιανισμοῦ, μιὰ ἰσάγγελη πολιτεία, ὅπου τὸ πνεῦμα ἀπωθεῖ τὴν ὕλη ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὸν χῶρο τῶν εὐλογημένων ἀπὸ τὸν Θεὸ χαρῶν της. Ἔτσι προσφέρουν στὴν Ἐκκλησίᾳ ὅλη τους τὴν ὑπαρξὴ καὶ ὅλο τους τὸν χρόνον.

Γιὰ νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς σ' αὐτὴ τὴν ὁδὸ, πρέπει νὰ ἔχῃ μιὰ βαθεῖα καὶ ὀλοφώτεινη ἐσωτερικὴ κλῆσι, ἀντίστοιχη πρὸς τοὺς πόθους του, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὶς ἀντικειμενικὲς συνθήκες τῆς ζωῆς του. Μονάχα ὅταν ὑπάρχῃ ἡ τρισσὴ αὐτὴ προϋπόθεσις εἶναι ἀσφαλὴς ἡ ψυχὴ, ποῦ ὀρέγεται τέτοιο δρόμο. Ἀλλὰ καὶ πάλι, χρειάζεται προηγουμένως μιὰ ὄχι σύντομη περίοδος περισυλλογῆς καὶ σκέψεως, ὅπου ἡ ὠραία φιλοτιμία θὰ πάρῃ ἀπὸ τὴ σῶφρονα συνείδησι ὅλα τὰ ἐχέγγυα ὅτι ἔκαμε σωστὴ ἐκλογὴ.

Καὶ ἐπειδὴ ποτὲ δὲν ἀρκεῖ ἡ δικὴ μας, προσωπικὴ κρίσις, ὅσο ὠριμοὶ κι' ἂν εἴμαστε, εἶναι ἀνάγκη νὰ πάρῃ κανεὶς καὶ τὴ γνώμη ἄλλων, ποῦ τὸν ξέρουν καλὰ καὶ τὸν ἀγαποῦν, σύγχρονα δὲ ἔχουν πνεῦμα Θεοῦ καὶ φωτισμένη διάκρισι. Ὁ θεῖος Παῦλος, πρὶν βγῆ στὸ ἀποστολικὸ στάδιο, μετὰ τὴ θαυμαστὴ μεταστροφή του μπροστὰ στὶς πύλες τῆς Δαμασκοῦ, ἀποσύρθηκε γιὰ χρόνια, καθὼς ἀναφέρει ἡ θεία Γραφή, στὴν ἔρημο τῆς Συρίας. Ἐκεῖ, μέσα στὴ μοναξιά καὶ τὴ σιωπῆ, ἐνώπιος ἐνώπιω μὲ τὴ συνείδησί του, προετοιμάσθηκε ψυχικά. Αὐτὴ ἡ φαινομενικὴ ἀπραξία, αὐτὴ ἡ ὀπισθοχώρησις ἦταν ἀναγκαία γιὰ τὴ μεγάλη φορὰ, γιὰ τὴν ἀληθινὰ ἀπαράμιλλη ἐξόρμησι

του, πού θάμπωσε τὴν οἰκουμένη καὶ τοὺς Ἄγγελους, πού δόξασε τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸν κατέστησε αἰώνιο ἀρχιυπομονηματιστὴ τῆς διδασκαλίας τοῦ Σωτῆρος.

Μὲ τὴν ἀγαμία, ὁ μοναχός, ὁ κληρικός καὶ ὁ λαϊκός ἐργάτης τῆς Ἐκκλησίας, παρατοῦν μιὰ μικρότερη, φυσικὴ ἀγάπη, τὴν ἀγάπη τοῦ συζύγου καὶ τοῦ γονέως, γιὰ χάρι μιᾶς ἀγάπης εὐρύτερης, ἀπεριόριστης τοπικὰ καὶ ψυχικὰ, μιᾶς ἀγάπης ὅπου ἡ φύσις δὲν ἔχει θέσι, ἀλλὰ μονάχα τὸ πνεῦμα. Μὴν ἔχοντας σύζυγο καὶ παιδιὰ νὰ ἀγαπᾷ ἐν Χριστῷ καὶ κατὰ φύσιν, καλεῖται πέρα ἀπ' αὐτὸν τὸν τόσο περιορισμένο ἀριθμὸν,—τὸν ἀριθμὸ τῶν μελῶν μιᾶς οἰκογένειας— νὰ ἀγαπᾷ ἕναν ἀπειρο ἀριθμὸ ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, ὁλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο γένος.

Ὁ γάμος— καὶ ἀπὸ λόγους φυσικούς, ἀπὸ τὸ βαθὺ καὶ ἐνστικτο φίλτρο τοῦ συζύγου καὶ τοῦ γονέως, καὶ ἀπὸ λόγους πνευματικούς, ἀπὸ τὸ ἁγιασμένο νόημα, πού τοῦ δίνει ἡ χριστιανικὴ πίστις— εἶναι ἕνα σχολεῖο ἀγάπης. Τὰ δύο πρόσωπα, πού ἐνώνονται σ' αὐτὸ τὸ μυστήριον, σὰν σύζυγοι καὶ σὰν πατέρας ἢ μητέρα, μαθαίνουν καὶ ἀσκοῦν τὴν αὐταπάρνησι, τὴ θυσία, σὲ βαθμὸ ἀπεριόριστο. Ἡ οἰκογένεια μαλακώνει τὴν καρδιά, πραγματοποιεῖ ἕνα ἀσκητισμὸ οὐσιώδη, ἀσκητισμὸ ὄχι αὐτοϊκανοποιήσεως, ἀλλὰ προσφορᾶς, πού ἀνοίγει τὸν Παράδεισο. Μιλῶντας εἰδικὰ γιὰ τὴ μητέρα, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος βεβαιώνει, ἔχοντας τὴ συμμαρτυρία τῆς πείρας: «σωθήσεται διὰ τῆς τεκνογονίας». Ὁ ἔγγαμος βίος, λοιπόν, δὲν πρέπει νὰ νοηθῆ σὰν ἑλαφρὺ φορτίον, ἀλλὰ σὰν βαρὺς σταυρός, ὄχι σὰν χαλαρὸς τρόπος ζωῆς, ἀλλὰ σὰν ἐπίσης «στενὴ καὶ τεθλιμμένη ὁδός». Ὁ ἄγαμος βίος δὲν εἶναι κάτι τὸ διαφορετικόν, τὸ ἑτερούσιον, ἀλλὰ κάτι τὸ πιὸ ἀνεπτυγμένον καὶ δυσκολώτερον. Ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὰ δύο εἶδη ζωῆς δὲν ἔγκειται στὴν ὑψή, στὸ πνεῦμα τους, ἀλλὰ εἶναι μᾶλλον μιὰ μαθηματικὴ διαφορὰ, διαφορὰ ἐκτάσεως τοῦ πεδίου, ὅπου ἴδια εἶναι ἡ κλήσις: νὰ ἀνταποκριθοῦμε στὴν κορυφαία ἐντολὴ τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀπὸ τὴν ὁποία κρέμονται ὅλα τὰ ἄλλα, τὴν ἐντολὴ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸ διὰ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον.

Ὁ ἄγαμος, λοιπόν, ἐργάτης τῆς Ἐκκλησίας— μοναχός, κληρικός ἢ λαϊκός— διαφέρει ἀπὸ τὸν ἔγγαμο χριστιανὸ κυρίως στὸ ὅτι ἔχει νὰ ἀγαπᾷ, ὅπως—ὁ δεῦτερος καὶ πιὸ δυνατὰ ἀπ' αὐτόν—, πιὸ πολλοὺς «πλησίον». Εἴτε διακονεῖ τὴν Ἐκκλησία μέσα στὸν κόσμον, εἴτε, μὲ τὴν προσευχὴ κυρίως, τὴ διακονεῖ ἀπεσπασμένον τοπικὰ ἀπὸ τὸν κόσμον, τὸ νόημα τοῦ βίου του ὁλόκληρο ἔγκειται στὸ νὰ νοιώθῃ ὅτι εἶναι ἐνωμένος μὲ ὅλα τὰ μέλη τῆς χάρι σὲ μιὰ ἀγάπη ἀπληστη, ἀνυπόκριτη, χωρὶς διακρίσεις, ἐνεργό, φλογερή, ἀκοίμητη. Ἡ τελειοποίησις τοῦ

ἐαυτοῦ του, τὸ προχώρημά του στὶς ἄκρες τῶν εὐαγγελικῶν ἀρετῶν δὲν εἶναι προετοιμασία ἑνὸς προνομιούχου ὑποψηφίου γιὰ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἕνας ἐγωϊσμός, καὶ μιὰ φιλαρέσκεια πνευματικῆς φύσεως, ἀλλὰ μιὰ προσφορά ὀλοτελής πρὸς τὴν ἀγάπη, μιὰ γενικὴ καὶ γι' αὐτὸ ὄχι ξεθυμασμένη, ἀλλὰ διὸ δυνατὴ ἀγάπη ἀπ' ὅ,τι εἶναι ἡ ἀγάπη, ποὺ ἐμπνέεται, συγκρατεῖται καὶ καλλιεργεῖται μὲ βάσι τὸ φυσικὸ ἔνστικτο.

Μονάχα κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ γνήσιο εὐαγγελικὸ πρῖσμα ἀντιλαμβάνεται κανεὶς τὸ μεγαλεῖο καὶ τὴν ὁμορφιὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγαμίας, ὅπως λάμπει, μὲ κέντρο καὶ πρότυπο τὸν ἴδιο τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, στὴ ζωὴ τῶν Ἀποστόλων του, τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τῶν Ὁσίων καὶ πολλῶν ἄλλων Ἀγίων.

Ὅ,τι, λοιπόν, πρέπει νὰ προϋπολογίσῃ κανεὶς κυρίως, ὅταν καταστρώσῃ τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ, προκειμένου νὰ ἀποφασίσῃ ἂν θὰ ἀκολουθήσῃ ἕνα τέτοιο δρόμο, εἶναι αὐτό: θὰ εἶναι ἱκανός, ἀξιοποιῶντας τὴν πρόθυμη χάρι τοῦ Θεοῦ, νὰ ἀγαπήσῃ περισσότερο — σὲ ἕκτασι καὶ σὲ βάθος, σὲ ἀριθμὸ καὶ σὲ τόνο — ἀπ' ὅ,τι θ' ἀγαποῦσε ἂν ἐμπαινε στὸν ἕγγαμο βίο;

Ἄλλὰ τὴν ἴδια πρυτανεύουσα σκέψι πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ὅποιος ἀκολουθεῖ ἤδη τὸν ἄγαμο βίο. Ἀναθεωρῶντας καὶ ἀναλύοντας τὴν ὡς τῶρα πολιτεία του, πρέπει νὰ ἐξετάσῃ ἂν ὁ «πλησίον», σὰν ἀντικείμενο ἀγάπης, εἶναι ἀληθινὰ γι' αὐτὸν «πλησίον» τόσο ὅσο τὸν θέλει τὸ Εὐαγγέλιο. Ἄν στὴν καρδιά του ὑπάρχει ὁ ἄνθρωπος, ὁ κάθε ἄνθρωπος, ἀκόμα καὶ ὁ πιὸ ἀποκρουστικὸς ἁμαρτωλός, σὰν ἀντικείμενο ἀγάπης ἀνεπιφύλακτης, ἀσταμάτητης ἀπὸ ὅποιον δῆποτε λόγο, ὁμοίως μ' ἐκείνη τοῦ Θεοῦ Πατρός.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον:
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλέφ. 227.689.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ

16. ΧΑΡΑ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ

«Καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν»
(Φιλιπ. δ', 4-9).

Πολλοί, δὲν μποροῦσαν, οὔτε καὶ σήμερα μποροῦν, νὰ καταλάβουν πού βρίσκεται ἡ χαρὰ καὶ ἡ εἰρήνη. Αὐτὲς οἱ δύο ψυχικὲς διαθέσεις πού γλυκαίνουν τὴν ὑπαρξί μας καὶ ὁμορφαίνουν ἀκόμα καὶ τὴν ὄψι μας, παρουσιάζονται σὰν ἀλλοιώτικα φαινόμενα σὲ πολλοὺς τοῦ «κόσμου» πού δὲν ἔθεσαν ποτὲ στὴ ζωὴ τους προβλήματα στεγάσεως, τροφῆς, ἐνδυμασίας καὶ, πρὸ παντὸς συνειδήσεως. Καὶ λέμε «ἀλλοιώτικα» φαινόμενα γιατί μοιάζουν μὲ κάτι ποικιλίες φρούτων πού τὶς κόβουν ἀγουρες καὶ ὠριμάζουν μὲ τὴν πολυκαιρία, ὅπως εἶναι οἱ μπανάνες, τὰ ροδάκινα, τὰ πεπόνια κ.τ.τ. Ὅπως αὐτὰ τὰ φρούτα ἀναγκάζονται ἀπὸ τὸν ἐμπορομανάβη πού ζητεῖ γρήγορα νὰ μαζέψῃ ἐποχιακὰ λεφτά, νὰ δείξουν ὄψι ὠρίμου καρπού καὶ κάποια σχετικὴ ιδιότυπη ὄσμῃ, ἔστω καὶ ἂν στὴ γεῦσι εἶναι νεροκολόκυθα, ἔτσι καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ «κόσμου» μὲ τὰ τεχνητὰ μέσα τῆς ὑλικῆς εὐμαρείας καὶ τῶν ἀπολαύσεων, φαίνονται χαρούμενοι, μολονότι σὲ κάτι τραγικὲς, γι' αὐτούς, ἀνάπαυλες νοιώθουν βαθεῖα κενά, ἀόριστα καταθλιπτικὰ συναισθήματα καὶ τάσιν αὐτοκαταστροφῆς.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς καλοὺς Χριστιανοὺς σκανδαλίζονται γιὰ τὸ φαινόμενο αὐτὸ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εἰρήνης. Εἶναι ὅμως «φαινόμενο» καὶ ὄχι πραγματικότης. Ἡ χαρὰ δὲν εἶναι ὑπόθεσις ἰκανοποιήσεως σωματικῶν ἀναγκῶν. Μπορεῖ, βέβαια, ὁ ἄνθρωπος νὰ φροντίζῃ γιὰ τὸ σπίτι του, γιὰ τὴν τροφή του, γιὰ τὴν ἐνδυμασία του. Μπορεῖ, καὶ ἔτσι εἶναι, νὰ νοιώθῃ ζαλάδες μὲ τὶς φροντίδες καὶ τὶς μέριμνες πού καταβάλλει γιὰ νὰ τακτοποιήσῃ τὰ ζητήματα αὐτά, καὶ ὅταν τὰ τακτοποιήσῃ νὰ νοιώθῃ κάποιο ξεκούρασμα. Ὅμως καὶ αὐτὸ εἶναι σχετικόν, πρῶτον, καὶ δεύτερον γιατί ἡ χαρὰ δὲν εἶναι ὑπόθεσις τοῦ μυαλοῦ ὥστε μὲ τὸ ξεκούρασμά του νὰ χαμογελᾷ ἡ καρδιὰ καὶ ὄχι τὰ χεῖλη. Καὶ σημειώνονται αὐτὰ γιατί ὅσοι ἐπεδίωξαν νὰ βροῦν τὴν χαρὰ τους στὶς ἀνέσεις, ἔστω καὶ τὰς ἀδιαβλήτους ἀνέσεις, θὰ μποροῦσαν διπλασιάζοντας ἢ τριπλασιάζοντας τὰ μέσα τῶν ἀνέσεων, νὰ εἶχαν διπλασιασμὸ ἢ τριπλασιασμὸ τῆς χαρᾶς. Συμβαίνει ὅμως τὸ ἀντίθετο. Ἀποδεικνύεται πὺς ἅλα τὰ ὑλικά μέσα καὶ οἱ ποικιλίες τῶν ἀπολαύσεων ὄχι μονάχα δὲν εἶναι γεννήτριες χαρᾶς καὶ εἰρήνης στὴν ψυχῇ, ἀλλὰ καὶ προκαλοῦν ἀνη-

συχίες, αγωνίες, άγχος πραγματικό, όπως συνέβη και με τον άφρονα πλούσιον του Ευαγγελίου (Λουκ. ιβ', 17), ή όπως παρατηρείται τούτο και μεταξύ των άκρως κοσμικών, ψυχικά άκαλλιεργήτων, τύπων, που φέρονται στο ρεύμα της ζωής σαν παιδικό άθυρμα. Αυτά τα νευρικά γέλια, ή προσποιητή εύθυμία, ή θυρυβώδης ζωή, ό άτακτος ρυθμός μέσα στην ανθρώπινη χριστιανική κοινωνία, δέν είναι φυσιολογικά παιδιά της καρδιάς, κι' ούτε έχουν καμία ήθικη σχέση με την πραγματική χαρά. Είναι, είπαμε, τεχνιτά, όπως τα χάρτινα ή από νάυλον άνθη, και, επομένως, ψεύτικα. "Όταν κλείσης στη φυλακή τη συνείδησί σου και σαρκοποιήσης την ψυχή σου, όταν μπής στο χώρο της ξεγνοιασιάς με τό «στανιό», όταν με τον ύλικό πλούτο και την λήψιν διερεθιστικών ποτών ή με την άσωτη ζωή φέρεσαι στα σύννεφα των ψευδαισθησιών, όπως οι όπιομανείς, και χασκογελας χωρίς νά ξεύρης και σύ τό γιατί, αυτό δέν λέγεται χαρά. Και τό αποδεικνύουν αυτό οι τρομερές ψυχολογικές μεταπτώσεις και τά δράματα που ακολουθούν.

"Όταν ό 'Απόστολος Παύλος, γράφοντας προς Φιλιππησίους, (δ', 4-5), και άλλαχού, τους ασπάζεται με τό «Χαίρετε έν Κυρίω πάντοτε», τοποθετεί άμέσως τό πρόβλημα της χαράς και ύποδεικνύει την πηγή της. «Χαίρετε έν Κυρίω». Ούτε στις ταβέρνες, ούτε στους κινηματογράφους, ούτε στα κοσμικά πάρτυ, ούτε στα μικτά λουτρά, ούτε στους διεφθαρμένους «οικογενειακούς» φίλους, ούτε στα τραπεζώματα, ούτε, πολύ περισσότερο, στην έκλυτη, άντευαγγελική ζωή. «Χαίρετε έν Κυρίω». Τούτο σημαίνει πως πρέπει ν' αναζητηθή ή χαρά πλησίον του Χριστού και όχι μονάχα πλησίον, αλλά στην ένωσίμ μας μετά του Χριστού, γιατί 'Εκείνος είναι ή πηγή της χαράς και ό άρχων της ειρήνης ('Ησ. θ', 6, κ.έ.). 'Ένωσις μετά του Χριστού σημαίνει άφανισμός των έλαττωμάτων μας, άπάρνησις των του κόσμου, τελεία εφαρμογή των παραγγεμάτων του, ώστε νά έχη ό πιστός την έσωτερική πληροφορία της παρουσίας του Θεού έντός του, ('Ιωάν. ιδ', 23), και την παρηρησία νά διακηρύξη δημοσία, όπως ό Παύλος, τό : «ζω δέ ούκέτι εγώ, ζή δ' έν έμοι Χριστός» (Γαλ. β', 20). 'Η χαρά, σαν γλυκύτατος ήχος γνησίου εύγενοϋς μετάλλου, λοιπόν, είναι κεφάλαιον τελείας ήθικής και πνευματικής ένώσεως μετά του Κυρίου μας, είναι καρπός του 'Αγίου Πνεύματος, (Γαλ. ε', 22), και όχι σωματικών γαργαλισμών βελάσματα. Γιατί κι' ό πονεμένος, όταν τον γαργαλίσης, θά γελάση με τό στανιό, όπως κι' ό άλήτης σαν πιή ή κάμη ένεσι ναρκωτικού. Αυτό τό γέλιο και ή εύτυχία είναι πράγματι γελοία.

'Η χαρά «έν Κυρίω» και ή ειρήνη του Θεού, ή πάντα νοϋν υπερέχουσα (Φιλιπ. δ', 7), έρχεται σαν καρπός του 'Αγίου Πνεύματος, άφου πρωτίστως οι πιστοί κάμουν τό αντίθετο των κοσμικών και άπίστων ανθρώπων, άφου, δηλαδή ξεγατζωθούν από τίς φοβερές

φροντίδες γύρω ἀπὸ τὸν σαρκίον καί, ἐλεύθεροι πλέον, πετάξουν μετὰ τὴν προσευχή τους κοντὰ στὸ Θεό, πού δέχεται τὰ αἰτήματά μας (δ', 6). Καὶ ἐνῶ στὶς χαρὰς τοῦ κόσμου δὲν ὑπάρχει μονιμότης καὶ ἀσφάλεια, γιατί, ἔστω καὶ ὀργανικὰ βασιανιστικῆ, διαρκεῖ ὅσῳ ἀντέχει τὸ ἀνθρώπινο, ἐπὶ τέλους σαρκίον. Στὴ χαρὰ ὅμως τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀσφάλεια ὑπάρχει (δ', 7), καὶ αἰωνιότης πού στηρίζεται στὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς (Ματθ. κε', 21). Κι' ἀναφέρει ὁ Ἀπ. Παῦλος ὠρισμέναις προϋποθέσεις ἡθικῆς ἀνόδου μέχρις οὗ ὁ πιστὸς ἀξιωθῆ νὰ ἐνωθῆ μετὰ τοῦ Κυρίου καὶ νὰ ζῆσῃ αἰώνια κάτω ἀπὸ γλυκόφως τῆς χαρᾶς. Πρέπει στὴν καρδιά τοῦ Χριστιανοῦ νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἀρετὴ τῆς «ἐπιεικείας», δηλαδὴ μιᾶς ἀπεράντου καλωσύνης ἀπέναντι ἐκείνων πού μᾶς ἀδικοῦν. Καὶ δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἀπεράντος καλωσύνη, ἐὰν ὁ πιστὸς δὲν εἶναι πρῶτος καὶ ἀνεξίκακος. Μπορεῖ νὰ χεῖρ χίλια δίκαια, μὴ τὰ ζητεῖς μετὰ πικρία καὶ ἐχθρότητα ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ σου. Τὸν Χριστιανὸ πρέπει νὰ διακρίνῃ ἀνωτερότης, γλυκύτες τρόπων, ἀνοχή, χωρὶς βέβαια νὰ βλάπτεται ἢ νὰ βλάπτῃ. Αὐτὴ ἡ σκληρότης τῆς συμπεριφορᾶς πολλῶν ἀπέναντι ἐκείνων πού λόγῳ ἢ ἔργῳ μᾶς ἠδίκησαν, εἶναι κατακριτέα ἀπὸ τὸν Χριστὸ (Ματθ. ιη', 33-34). Καὶ ἡ ἐπιεικεία μας αὐτὴ πρέπει νὰ ἀπλώνεται σ' ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους (δ', 5), καὶ μάλιστα φανταχτά. Μαζὶ μετὰ τὴν ἀνεξικακία του ὁ πιστὸς πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ καὶ τὰ ἀληθῆ. Καὶ ἀληθῆ δὲν εἶναι ἐκεῖνα πού ὑπόκεινται στὴ φθορὰ καὶ μετὰ τὰ ὁποῖα ἀσχολοῦνται οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, οἱ φθειρόμενοι ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν, δοῦλοι τῆς φθορᾶς ὑπάρχοντες (Β', Πέτρ. β', 12, 19), ἀλλ' ὅσα συνυπουργοῦν στὸ σκοπὸ πού ἔθεσεν ὁ Δημιουργὸς στὸν ἄνθρωπο. Ἐπὶ πλέον ὁ καλὸς Χριστιανὸς ὀφείλει νὰ εἶναι ἀξιοπρεπής. Αὐτὸ σημαίνει νὰ ἐπιδιώκῃ τὰ ὅσα εἶναι «σεμνά» δ, 8. Ἡ σεμνότης, πού ἀφορᾷ τὴν ἐξωτερικὴ περιβολή, τὰ λόγια μας, τὰς κινήσεις μας, τὰς συναναστροφάς μας, τὴν ὄλη μας διαγωγή πού προβάλλεται καὶ φωτογραφεῖται δημοσίᾳ, εἶναι πολύμορφος καὶ πολύτροπος ψυχικὴ ἐκδήλωσις ἀγνοῦ, καὶ μόνον ἀγνοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἀγνὸς ἄνθρωπος πού ἀγωνίζεται ν' ἀνυψωθῆ ἡθικὰ ἀκόμη πῶς πολὺ προσέχει νὰ παρουσιάζεται, καὶ ἐξωτερικῶς, τύπος Χριστοῦ, ὅπως ὁ θεὸς Παῦλος (Α' Κορ. ια' 1), ἀφοῦ ἔσωτερικῶς ὑπεδούλωσε τὸ σαρκικὸν φρόνημα καὶ ἐνέκρωσε τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς (Κολασ. γ', 5). Ὁ πιστὸς τότε ἐμπνέει καὶ τὸ σεβασμὸ, γιατί ἡ σεμνότης του εἶναι ἡθικὴ ἀκτινοβολία, ἐξωτερικὸ γνῶρισμα.

Ἄλλ' ὁ πιστὸς ὀφείλει νὰ ἀκολουθῆ ἔργῳ, λόγῳ καὶ διανοίᾳ καὶ τὰ ὅσα εἶναι ἀγνά καὶ ὡς πρὸς τὰς προθέσεις καὶ τὰ ἐλατήρια. Δὲν μπορεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ οὔτε τὸ ἀνήθικο δόγμα «ὁ σκοπὸς ἀγιάζει τὰ μέσα» οὔτε καὶ νὰ ἐπιτρέπῃ ἀνάμειξιν τοῦ δόλου καὶ τῆς ἀνελικρινείας, τοῦ ψεύδους στὴν ξαστεριά τῆς ἀληθείας. Τὸ γάλα, τὸ

βούτυρο, ὁ χρυσός, ὁ ἄργυρος κ.τ.τ. εἶναι τότε καὶ μόνο γήσια, ἀγνά, ὅταν δὲν ἀναμιγνύωνται μὲ νερό, μὲ φυτίνη, μὲ σίδηρο, μὲ μολύβι. Ἡ ἀγνότης κιβδηλοποιεῖται ἔστω καὶ ἂν ἓνα σῶμα μιχθῇ ἀπειροελαχίστως μὲ ἄλλο. Τὸ αὐτὸ καὶ μὲ τὰ λόγια, τὰ ἔργα καὶ τὶς σκέψεις τοῦ πιστοῦ ποῦ γιὰ νὰ εἶναι ἀγνά πρέπει ν' ἀποφεύγεται τὸ τιτανικὸ στοιχεῖο ποῦ τὰ μολύνει, ὅποτε θὰ εἶναι καὶ δίκαια στὴν πρακτικὴ τους ἐφαρμογῇ. Γιατὶ ἓνας ἀγνός ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ ἀδικήσῃ οὔτε τὸν πλησίον του, ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ παραβῇ τὸν νόμο τοῦ Θεοῦ ποῦ πρέπει νὰ εἶναι πυξίδα τοῦ βίου μας ἐδῶ στὴ γῆ καὶ ἀδιάκοπη μελέτη μας. (Ψαλ. ΡΙΗ', 77 κ.έ.) Ἄλλὰ καὶ ὡς δίκαια, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ἀπροσφιλῆς στὸ Θεό, ἀγαπητά, εὐλογημένα. Καὶ ὄχι μονάχα στὸ Θεό, ἀλλὰ καὶ στοὺς τιμίους ἀνθρώπους ποῦ, παρὰ τὴν ἀτέλειά τους, ὁμολογοῦν τὸ σωστὸ καὶ τὸ ἐπιπροτιμῶν δημοσίᾳ χωρὶς τὸν κίνδυνο νὰ κακοχαρακτηρισθοῦν. Καὶ γενικὰ ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει ν' ἀκολουθῇ τὸ δρόμο τῆς ἀρετῆς ὅπως τὸν ἐχάραξε μὲ τὸ Πανάγιον Αἷμα τοῦ ὁ Κύριος ποῦ ἐζήτησε νὰ χτυπήσῃ τὸ κακὸ στὴ ρίζα του, Ματθ. ε', 20-44. Αὐτὲς εἶναι οἱ συμβουλὲς τοῦ Ἀποστόλου, συμβουλὲς πνευματικοῦ Πατέρα πρὸς τὰ παιδιὰ του.

Οἱ συμβουλὲς αὐτές, ποῦ ἀφοροῦν καὶ ὅλον τὸν Χριστιανικὸ κόσμο φυσικά, δὲν ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Παύλου ὅπως οἱ ἠθικολογίαι τῶν φιλοσόφων τῆς προχριστιανικῆς ἐποχῆς. Ὁ Παῦλος ἐφήρμοζε πιστὰ τὴν ἐμπρακτὴ ἐκείνη ἐντολὴ «ποιεῖν τε» πρῶτα καὶ «διδάσκειν» ἔπειτα, ὅπως ὁ Ἰησοῦς (Λουκ. α' 1). Γιατὶ πρῶτος ἐζήσῃ τὸ μυστηριακὸ βάθος τῆς Θρησκείας μας καὶ ἡ διδασκομένη ἀπ' αὐτὸν ἀρετὴ ἦταν ξεχειλίσμα προσωπικῶν βιωμάτων. «Ἐγὼ τοίνυν, γράφει, οὕτω τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρω, ἀλλ' ὑποπιᾶζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι» Α' Κορ. θ' 26. Γι' αὐτὸ ἔχει καὶ τὸ κύρος καὶ τὴν αὐθεντία νὰ διδάσκῃ ἀξιοματικὰ καὶ νὰ τοὺς τονίζῃ πῶς ὅλα ὅσα τοὺς συνεβούλευσε ν' ἀκολουθήσουν πιστὰ, ἀπ' τοῦ λογισμοῦ τὰ ποικίλα παιγνιδίσματα μέχρι τῶν χτυπητῶν λόγων καὶ πράξεων, τὰ ἐδιδάχθησαν, τὰ παρέλαβαν, τὰ ἤκουσαν καὶ τὰ εἶδαν ἐφηρμοσμένα στὸν ἑαυτὸ του : «... ταῦτα λογίσεσθε, ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἤκουσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε...» (Φιλιπ. δ', 9). Καὶ βασικὴ προϋπόθεσις τῆς ἐπιδράσεως τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος εἶναι τὸ ζωντανὸν παράδειγμα τῶν ἐντεταλμένων νὰ φωτίσουν ἄλλους (Ρωμ. β', 21), ὅμως αὐτοὶ οἱ ἄλλοι πρέπει νάχουν αὐτιὰ ποῦ θ' ἀκοῦν καὶ μάτια ποῦ θὰ βλέπουν, γιατί τότε διαποτίζεται ὁ ψυχικὸς ὄργανισμὸς μὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀρετὴ εἶναι, μπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεῖς, μιὰ φυσικὴ κατάστασις ψυχοσωματικῆς ἀγνότητος. Στὴν περίπτωσιν ὅμως αὐτῇ ἔχουμε τὴν ἁρμονία, γιατί δὲν ὑπάρχει δι-

χασμός προσωπικότητος με τὰς ἀντιθέσεις ἀληθείας καὶ ψεύδους, φωτὸς καὶ σκότους, ἀρετῆς καὶ κακίας. Ἄλλ' ὅπου ἀρμονία, ἐκεῖ καὶ ἡ χαρὰ, ἀλλὰ καὶ εἰρήνη πού ξεπερνᾷ τὸ μυαλό τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν τελειότητα καὶ τὶς ὠφέλειες πού προκύπτουν ἀπ' αὐτήν. Ἐπομένως ἐξηγεῖται ἀρκετὰ καλὰ τὸ γιὰτὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔγραφε «χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου» (Κολασ. α', 24), καὶ γιὰτὶ ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος στὴν καθολικὴ του ἐπιστολὴ στὶς πρῶτες τῆς γραμμῆς ἐσημείωνε : «Πᾶσαν χαρὰν ἠγήσασθε ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις» (α, 2). Δὲν μπορεῖ ποτὲ κανεὶς ἐξωτερικὸς πειρασμὸς ν' ἀνατρέψῃ τὸ καθεστῶς τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς, ὅταν δουλαγωγῇ ὁ πιστὸς τὸ σῶμα του, καὶ ἀσκεῖ τὸ πνεῦμα του. Καὶ ἐφ' ὅσον αὐτὸ τὸ καθεστῶς θὰ μένῃ ἄσειστο, καὶ εἰρήνη Θεοῦ θὰ βασιλεύῃ, καὶ χαρὰ, χωρὶς ἀξιομειώσεις τῆς ἐντάσεώς της, θὰ ἐπικρατῇ στὴν ψυχὴ μας.

Ἄλλ' ἡ σχετικὴ περικοπὴ δὲν εἶναι ἄσχετη καὶ μετὰ τὴ σκοπιμότητα. Σαρακοστὴ εἶναι, μεγάλη ἐβδομάδα ἀρχίζει, τὴ θυσία τοῦ Γολγοθᾶ, περὶ τῆς ὁποίας ἐκτεταμένο λόγο καθ' ὅλην τὴν περίοδο τοῦ τεσσαρακονθήμερου ἔκαμεν ὁ Ἀπόστολος, μᾶς ἐνθυμίζει μετὰ τὴ λατρευτικὴ ἔξαρσι τῆς Μ. Παρασκευῆς καὶ δὲν μποροῦσε παρὰ ἡ Ἐκκλησία μας νὰ τονίσῃ τὸ χρέος πού ἔχει κάθε πιστὸς, προκειμένου νὰ καρπωθῇ τὰς δωρεὰς πού ἐκπηγάζουν ἀπὸ τὴν μεγάλη αὐτὴ θυσία τοῦ Σταυροῦ. Δὲν μποροῦσε ποτὴ ἡ Ἐκκλησία, σὰν μητέρα στοργικὴ, νὰ παραθεωρήσῃ μιὰ πραγματικότητα πού ἐγγίζει τὰ ὄρια τῆς ὕβρεως κατὰ τῶν ἁγίων ἡμερῶν, καὶ τῆς ἠθικῆς ζημιᾶς πού προκύπτει ἐξ αἰτίας τῆς παραμονῆς τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου μέσα μας, σὲ στιγμὴ πού καλούμεθα νὰ ἀκούσωμε τὸ φοβερὸ μαστίγιο κατὰ τῆς ὑποκρισίας καὶ τὴν ἔξαρσιν τῆς μετανοίας τῆς πόρνης γυναικός, πρὸ παντὸς δὲ νὰ ἀτενίσωμε μετὰ τὰ λερὰ μας μάτια καὶ ν' ἀσπασθοῦμε μετὰ τὰ ρυπαρὰ μας χεῖλη τὸν Ἰῖδον τῆς Παρθένου, τὸν Νυμφίον τῆς Ἐκκλησίας. Μετὰ τὴν παρένθεσι τῆς ἀνωτέρω περικοπῆς προτρέπει καὶ ἐλέγχει συγχρόνως ἡ Ἐκκλησία. Προτρέπει τοὺς ἐξ ἀγνοίας ἁμαρτάνοντας, ἀλλὰ καλοπροαίρετους πιστοὺς, νὰ ἐγκαταλείψουν γιὰ πάντα τὸ κατὰσθημα τοῦ διαβόλου καὶ νὰ μὴ ψωνίζουσιν πιά ἀπ' αὐτὸ γιὰτὶ θὰ παραμένουν στὴν κατάρα καὶ στὴν ὀργὴ τοῦ Θεοῦ σὰν ἐχθροὶ του, πρᾶγμα πού, ὄχι μονάχα δὲν θὰ νοιώσουν ποτὴ χαρὰ καὶ ψυχικὴ γαλήνη, ἀλλὰ καὶ θὰ χάσουν κάθε ἐλπίδα νὰ ἰδοῦν πρόσωπο Θεοῦ. Συγχρόνως ὅμως καὶ ἐλέγχει ὅλους ἐκείνους τοὺς τολμητὰς, τοὺς αὐθάδεις καὶ τοὺς ἀσεβεῖς, πού ἀκάθαρτοι στὸ σῶμα καὶ στὴν ψυχὴ, μετὰ τὰ ριζωμένα στὴν καρδιὰ πάθη, ἔρχονται ἀπὸ συνήθεια ἀπλῶς, χωρὶς καμμιά ἱερὴ συγκίνησι, κανένα ρῖγος, νὰ παρακολουθήσουν τὰς ἱεράς ἀκολουθίας τῆς Μ. Ἐβδομάδος, χάριν ψυχαγωγίας ἢ γιὰ ποικιλία. Τὸ τρομερότερον ἁμάρτημα δὲν εἶναι τὸ ἁμάρτημα καθ'

ἑαυτὸ σὰν ἓνα γλίστρημα τῆς ἀδυνατοῦ φύσεώς μας, ὅσον εἶναι τὸ γεγονός ὅτι παραμένουμε σὲ μιὰ θερμὴ θρησκευτικὴ ἀτμόσφαιρα, πού πρέπει νὰ κατανύγεται ἡ καρδιά μας καὶ νὰ κλαίῃ, τύπτουσα τὸ στήθος της, ὄχι μονάχα ἀσυγκίνητοι ἀλλὰ καὶ προκλητικῶς φαιδροί. Γιατί, ποιά ἡ διαφορὰ τῆς ζωῆς τῶν ἄλλων ἡμερῶν ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν ἡμερῶν τῆς Σαρακοστῆς καὶ μάλιστα τῆς Μ. Ἑβδομάδος ; Ἡ διαφορὰ τῆς νηστείας ; Δὲν ἀγιάζει καθ' ἑαυτὴν ἡ νηστεία, ὅσον τὸ ξερρίζωμα τῶν παθῶν καὶ ἡ θεμελίωσις τῆς ἀρετῆς τοῦ Χριστοῦ στὴ σκέψι μας καὶ στὴν καρδιά μας. Κι' εἶναι, βέβαια, γιὰ τὸ Χριστιανὸ πού ἔχει συνειδήσι τῆς ιδιότητός του πάντοτε ἠχηρὰ ἢ φωνῇ τῆς σάλπιγγος τοῦ Παύλου (Ἐφεσ. δ', 1) ἀπ' τὴ στιγμή πού ἐγνώρισε τὸν ἑαυτό του, ὅμως ὑπάρχουν ὠρισμένοι σταθμοὶ στὴ ζωὴ μας πού ἡ σκέψι μας ὀφείλει νὰ φρενάρῃ τὴ γρηγοράδα της, νὰ σταματήσῃ καὶ νὰ συζητήσῃ ἤρεμα, ταπεινὰ καὶ σοβαρὰ μὲ τὴν καρδιά μας. Κι' ἓνας ἀπ' τοὺς μεγάλους σταθμοὺς εἶναι ἡ Ἑβδομάς τῶν Παθῶν πού ρίχνει πάρα πολὺ φῶς στὰ προβλήματα πού πρέπει ν' ἀπασχολοῦν τὸν ἄνθρωπο, κάθε ἄνθρωπο μορφωμένον ἢ ἀμόρφωτον, ἀφοῦ ὁ θεάνθρωπος Κύριος κατὰ τὸν Ἡσαΐα, «... τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει... καὶ τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν» (γγ', 4, κ. ε.). Ὁ Χριστός, «ὅς ἀνομίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ» (γγ', 9), θὰ βοηθήσῃ στὴν προσπάθεια τοῦ ἀγνισμοῦ μας, ὥστε ν' ἀξιοποιηθῇ ἡ σταυρικὴ του θυσία μὲ τὴν ἐπικράτησι τῆς ἀρετῆς καὶ νὰ ἀνθίσῃ γιὰ πάντα ἡ χαρὰ στὸν ἄνθρωπο πού πῆρε τὴ συγγνώμη καὶ ἠγωνίσθη μὲ ἀποφασιστικότητα νὰ σώσῃ, ὥσπου νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του, τὴν ἀκεραιότητα τοῦ χριστιανικοῦ του χαρακτῆρος.

Σ' ἐποχὴ πού παράδοξα συνθήματα σατανισμοῦ ὑπεγείρουσιν ζωηρὰ τὴν περιέργεια τῶν σκλάβων τῆς ἀμαρτίας, τῶν νοθρῶν καὶ ρηχῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς ὠθοῦν νὰ βροῦν τὸ λυτρωμὸ τους καὶ τὴ χαρὰ τους στὰ σκοτεινὰ ἄντρα τῶν μυστικοπαθῶν αἰρέσεων ἢ στὴ μέθη τῶν κοσμικῶν ἀπολαύσεων, οἱ Χριστιανοὶ ὀφείλουσιν νὰ συστραφοῦν περὶ ἑαυτοὺς καὶ νὰ νοιώσουν, ἴδια κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς, τὴν κατὰ Θεὸν λύπην πού ὀδηγεῖ στὴν ψυχικὴ σωτηρία (Β' Κορ. ζ', 10). Μονάχα ἡ συναίσθησις τῶν ἀμαρτημάτων πού θὰ προκαλέσῃ μιὰ τέτοια μελαγχολία μπορεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ ἀλλαγὴν βίου, ὅπως τὴν ζητεῖ ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν, γιὰτὶ θὰ ὀδηγήσῃ στὴν ταπεινώσει μὲ ὁμολογία τῶν σφαλμάτων μας, ἀλλὰ καὶ θὰ σημάνη μιὰ νέα, μιὰ καινούργια, εὐλογημένη ἀπὸ τὸ Θεὸ ζωὴ. Τότε πὰ οἱ πιστοὶ θὰ σκέπτανται καὶ θὰ πράττουσιν «ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφρημα» καὶ ὅσα κλείνει ἡ ὠλοκληρωμένη ἀρετὴ πού ἀξίζει νὰ ἐπαινεθοῦν καὶ

ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ τότε θὰ ἔχουν τὴ χαρὰ
«ὠλοκληρωμένην ἐν αὐτοῖς» καὶ τὴν εἰρήνην τὴν πάντα νοῦν ὑπε-
ρέχουσαν σὺν πιστότατο καὶ ἰσχυρότατο φρουρὸ τῆς καρδιάς μας
καὶ τοῦ μυαλοῦ μας κάτω ἀπὸ τὴ θεϊκὴ προστασία τοῦ Κυρίου ποῦ
ἐμάζεψε ὅλα τὰ περικαθάρματα τῆς κοινωνίας γιὰ νὰ τὰ φωτίσει,
καὶ νὰ τὰ ἀγιάσει, νὰ τὰ λυτρώσει καὶ νὰ τοὺς ἀνοίξῃ διάπλατα τὴν
πύρτα τοῦ Παραδείσου, ὅπου αἰωνία χαρὰ καὶ ἀδιατάρακτη γαλή-
νη βασιλεύει.

Ἀρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΑΘ. ΚΑΛΥΒΑΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι,
ὅτι τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια χορηγοῦν εἰς
τοὺς κληρικούς στεγαστικὰ δάνεια, ἐπὶ τῇ αἰ-
τήσει τῶν ἐνδιαφερομένων.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἐπίκαιρα.—**Θεοδόση Σπεράντσα**, Ἡ ἐργασία (θ').—**Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου**, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἐφηβικὴ ἡλι-
κία καὶ χριστιανικὴ ἀγωγή (τελευταῖον).—**Τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Γρη-
γορίου τοῦ Θεολόγου τοῦ Ναζιανζηνοῦ**, Ὁ περὶ Ἱερουσῶνης λόγος.
Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα**.—**Ἀρχιμ. Φιλάρετου Βιτάλη**, Ἡ πί-
στις κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον.—**Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου**, Κατὰ
τῆς φιλορηματίας, τῆς πολυτέλειας καὶ τῆς ἀνελεημοσύνης. Ἀπόδοσις
Ἀνθίμου Θεολογίτη.—**Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου**, Πλειότε-
ρον καὶ καθαρώτερον φῶς εἰς τὴν νεολαίαν μας.—**Βασ. Ἡλιάδης**, Ἡ Σύ-
νοδος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ
χριστιανικοῦ οἰκουμενισμοῦ.—**Φ.** Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς
καὶ ἄλλας ἀπορίες.—**Θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς μελέτας τοῦ ἐν Ἁγίοις πα-
τρὸς ἡμῶν Νεκταρίου Αἰγίνης**. Γνώρισε τὸν ἑαυτό σου. Περὶ παρθενί-
ας. Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα**.—**Βασ. Μουστάκης**, Τὸ δύσκολο μο-
νοπάτι.—**Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Καλύβα**, Κυριακοδρόμιον ἐπὶ τῶν ἀπο-
στολικῶν ἀναγνωσμάτων τοῦ ἑνιαυτοῦ. 16. Χαρὰ καὶ Εἰρήνη.

Τύποις: ΤΣΙΡΩΝΗ (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)

Ὁδὸς Λένορμαν 185, Ἀθῆναι — Τηλέφ. 530.318.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Δημήτριος Β. Δεσποτάκης
Λεωφόρος Ἡρώων 26, Περιστερὶ